

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ว ๒๖

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
รับที่ ๒๑๐๖
วันที่ ๒๐ ม.ค. ๖๐ เวลา ๑๐-๑๕ น.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๗ มกราคม ๒๕๖๐

กรมประชาสัมพันธ์
รับที่ ๑๐๖๒
วันที่ ๑๗/๑/๖๐
ที่ ๑๑.๗๓
เวลา

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงาน

เรียน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายอรรถสิทธิ์ ชีวะพุก)

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ด้วยรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติได้เสนอเรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ ไปเพื่อดำเนินการ ซึ่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือ ที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๐ ว่า

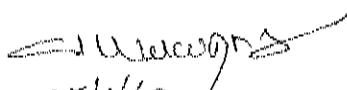
๑. เห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ตามมติคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเสนอ

๒. ให้หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายจัดส่งแบบตรวจสอบ การเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ให้สำนักงานกิจการยุติธรรม เมื่อกฎหมายนั้น ๆ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

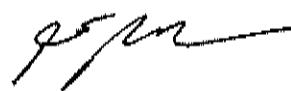
จึงเรียนยืนยันมา

- ทราบ / แล้ว กป.ค. ทบ.

ขอแสดงความนับถือ

๒๕/๑/๖๐
(นายอรรถสิทธิ์ ชีวะพุก)

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวิลาส)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รักษาการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนากฎหมายและติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๕ (สุทธิณี) ๔๔๔ (ชัยพล)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

www.soc.go.th (อีเมล: soc@soc.go.th)

เรียน รมต.นร.

เพื่อโปรดทราบ

เลขานุการ รมต.นร.

๒๕ ม.ค. ๖๐

๐๙๖๔

๑๔.๐๐ ๑๑.๑๐ น.

๐๐๑๒๘
๑๐/๑/๖๐ ๑๗.๐๖

รปส. (นายภูมิสิทธิ์ ชันตยานกุลกิจ) ๕๔๕

31 ม.ค. 2560

เรียน อปส.ผ่าน รปส.(๒)

สพ.น.แจ้งเรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมาย
เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ
ซึ่ง ครม.มีมติแล้วในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๑๗ ม.ค.๖๐
ให้ กปส.ทราบและถือปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและเห็นสมควร
แจ้งเวียนให้หน่วยงานทราบทั่วกัน

(นายเสมอ นิ่มเงิน)

สนก.

๓๑ ม.ค.๖๐

- ทราบ
- แจ้งเวียนให้ทราบทั่วกัน

(นายภูมิสิทธิ์ ชันตยานุกุลกิจ)

ป.อปส.

๕๑ กพ ๒๕๖๐

ที่ นร ๐๒๐๑.๐๑/๒๑๙

เรียน ผอ.สำนัก, ผอ.กอง และหัวหน้าหน่วยงาน
เพื่อโปรดทราบ

นายเสมอ นิ่มเงิน

เลขาธิการกรม

๕๑ กพ ๒๕๖๐

บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๑. สำเนาหนังสือคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๐๒/๒๒๘๕ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙
๒. สำเนาหนังสือกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ด่วนที่สุด ที่ ดท ๐๑๐๐.๔/๓๒๓๕ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙
๓. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๒๐๘.๔/๒๒๙๗๓ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙
๔. สำเนาหนังสือกระทรวงยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๙๐๓/๙๖๑๔ ลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙
๕. สำเนาหนังสือกระทรวงศึกษาธิการ ด่วนที่สุด ที่ ศธ ๐๒๐๙/๕๓๐๐ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙
๖. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๒๐๐๕ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙
๗. สำเนาหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ศย ๐๑๖/๖๕๓๕๒ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๙๐๒/๒๒๘๕

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
สำนักงานกิจการยุติธรรม
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๙
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. รายงานการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๒. ข้อเสนอแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๓. แผนปฏิบัติการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๑๐๐ ชุด
๔. แบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๑๐๐ ชุด

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมา

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ได้มีการดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการที่ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ด้วยการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการ จากการศึกษาวิจัย การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา และการสำรวจความคิดเห็นภาคประชาชน และนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ

๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบกับนโยบายเร่งด่วน ตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ โดยนโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ พัฒนารูปแบบ วิธีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

/๒ เหตุผล ...

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ มีมติเห็นชอบ

๑. แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยให้บรรจุกลไกยุติธรรมชุมชน ศูนย์ดำรงธรรม และคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเพิ่มเติมในแนวทางดังกล่าว
๒. แผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ
๓. แบบตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๔. มอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

๔.๑ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่กฎหมายที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๔.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ฐานข้อมูลของกฎหมายทั้งหมด

๔.๓ ให้โฆษกกระทรวงมีหน้าที่เผยแพร่กฎหมายที่กระทรวงรับผิดชอบเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๔.๔ ให้สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่กฎหมาย โดยมีหน้าที่ดำเนินการเผยแพร่กฎหมาย กำกับดูแล และประสานงานกับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่กฎหมาย

๕. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๓. สาระสำคัญ

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ โดยคณะกรรมการกำหนดนโยบาย ขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการที่ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ด้วยการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการจากการศึกษาวิจัย การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา และได้จัดทำแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๓.๑ หน่วยงานที่มีบทบาทในการเผยแพร่กฎหมาย แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม ได้แก่ หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานผู้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนการใช้กฎหมาย และสื่อสารมวลชน แบ่งกฎหมายที่จะทำการเผยแพร่ออกเป็น ๔ กรอบ ได้แก่ กฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ และกฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้ โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลัก ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้กฎหมาย และกลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย สื่อหรือช่องทางในการสื่อสาร ได้แก่ สื่อกระแสหลัก สื่อออนไลน์ โครงการหรือกิจกรรม และโฆษกประจำกระทรวงหรือหน่วยงาน โดยกฎหมายที่จะทำการเผยแพร่นั้น จะมีความสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม รวมทั้งวิธีการและช่องทางในการสื่อสารที่จะมีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีการกำหนดการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยให้แต่ละหน่วยงานต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน พร้อมทั้งรวบรวมและสรุปผลการดำเนินการเผยแพร่กฎหมาย และรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งจัดส่งผลผลิต เช่น โปสเตอร์ วิดีทัศน์ คู่มือการปฏิบัติงาน มายังศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ภายใน

๑๒๐ วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการ นอกจากนี้ยังกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเผยแพร่กฎหมายออกเป็น ๒ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ ให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการเผยแพร่กฎหมายของตนเองหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ระยะที่ ๒ ให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการเผยแพร่กฎหมายอื่นๆ ตามที่เห็นสมควร และเพื่อให้การเผยแพร่กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องมีการบูรณาการเพื่อการเผยแพร่กฎหมายร่วมกัน โดยมีศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ทำหน้าที่ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย และเป็นศูนย์กลางในการกำกับ ดูแลและประสานงานกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สถาบันการศึกษา และองค์กรภาคเอกชนในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย

๓.๒ แผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนแนวทางดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น ๓ แผน ประกอบด้วย แผนปฏิบัติการที่ ๑ การเผยแพร่กฎหมายใหม่และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ แผนปฏิบัติการที่ ๒ การเผยแพร่กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ และแผนปฏิบัติการที่ ๓ การเผยแพร่กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้ โดยให้หน่วยงานที่มีบทบาทในการเผยแพร่กฎหมาย ทั้งหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่กฎหมาย หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนการใช้กฎหมาย และสื่อมวลชนเป็นผู้เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนต่อไป

๓.๓ แบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมาย ต้องดำเนินการจัดทำแบบตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอหรือปรับปรุงร่างกฎหมายก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี และเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการของร่างกฎหมาย ให้สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งให้สำนักงานกิจการยุติธรรมพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๔. ข้อมูลกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๑๐ (๒) เสนอแนะ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารงานยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี และ (๗) ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรม จัดประชุม สัมมนา ฝึกอบรม หรือเสนอแนะ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรมในการเผยแพร่ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานยุติธรรม

๕. ข้อเสนอ

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ จึงเรียนมาเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๕.๑ แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๕.๒ แผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๕.๓ แบบตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๕.๔ มอบหมายให้หน่วยงานดำเนินการ ดังนี้

๕.๔.๑ ให้สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่กฎหมายที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๕.๔.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ฐานข้อมูลของกฎหมายทั้งหมด

/๕.๔.๒. ให้สำนักงาน...

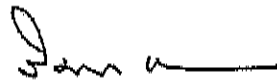
๕.๔.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ฐานข้อมูล
ของกฎหมายทั้งหมด

๕.๔.๓ ให้โฆษกกระทรวงมีหน้าที่เผยแพร่กฎหมายที่กระทรวงรับผิดชอบเพื่อสร้าง
การรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๕.๔.๔ ให้สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่กฎหมาย โดยมีหน้าที่
ดำเนินการเผยแพร่กฎหมาย กำกับดูแล และประสานงานกับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน และ
ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่กฎหมาย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิชณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

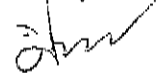
ประธานกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการฯ

กองงานคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๓ ๓๗๓๐ โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๓๒

รับรองสำเนาถูกต้อง

นางประทุมกร บนธีระสวัสดิ์

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ครั้งที่ ๕/๒๕๕๙

วันพุธที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมอรรถไกรวัลลวที อาคารสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล

ผู้มาประชุม

๑.	นายวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๒.	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม พลเอก ไพบูลย์ คุ้มฉายา	รองประธานกรรมการ
๓.	ปลัดกระทรวงยุติธรรม นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ	กรรมการ
๔.	ปลัดกระทรวงการคลัง นางญาใจ พัฒนสุขสันต์ (ผู้แทน) ผู้ช่วยปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๕.	ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม นาวาอากาศเอก สมศักดิ์ ขาวสุวรรณ์ (ผู้แทน) รองปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	กรรมการ
๖.	อัยการสูงสุด นายเดชอุดม วีระวานิช (ผู้แทน) อธิบดีอัยการ สำนักงานนโยบาย ยุทธศาสตร์และงบประมาณ	กรรมการ
๗.	เจ้ากรมพระธรรมนูญ พลเรือตรี เฝ้าเทพ ประสานพานิช (ผู้แทน) ผู้ช่วยเจ้ากรมพระธรรมนูญ	กรรมการ
๘.	ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พลตำรวจโท กวี สุภานันท์ (ผู้แทน) รักษาราชการแทน ที่ปรึกษา สบ.๑๐	กรรมการ
๙.	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา นายวรรณชัย บุญบำรุง (ผู้แทน) รองเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ

๑๐.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ นายสรรเสริญ พลเจียก	กรรมการ
๑๑.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน นายวิทยา นิตติธรรม (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกองกฎหมาย	กรรมการ
๑๒.	เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นางนฤมล ช่วงรังษี (ผู้แทน) รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด	กรรมการ
๑๓.	เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นางสาวจินางค์กูร โรจนนันต์ (ผู้แทน) ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	กรรมการ
๑๔.	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี นายธีระพงษ์ วงศ์วิลาส (ผู้แทน) รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
๑๕.	เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง นายชัชวาลย์ ชาญชัย (ผู้แทน) ผู้อำนวยการสำนักงานศาลปกครองสูงสุด	กรรมการ
๑๖.	เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม นายอริคม อินทุภูติ	กรรมการ
๑๗.	เลขาธิการเนติบัณฑิตยสภา หม่อมราชวงศ์ ประเทิมสวัสดิ์ สวัสดิวัตน์ (ผู้แทน) ผู้อำนวยการกองบริการ	กรรมการ
๑๘.	นายกสภานายความ ว่าที่ร้อยตรี ถวัลย์ รุยาพร	กรรมการ
๑๙.	ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
๒๐.	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน นางสาวศมนรัตน์ จันทร์จำลอง ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมจริยธรรม	กรรมการ
๒๑.	ผู้แทนสำนักงานงบประมาณ นางวิดา โชติรัตนศิริ ที่ปรึกษาสำนักงานงบประมาณ	กรรมการ
๒๒.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม ศาสตราจารย์ สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล	กรรมการ
๒๓.	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ศาสตราจารย์ อุดม รัฐอมฤต	กรรมการ

๒๔. คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่า สถาบันการศึกษาของรัฐ กรรมการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณภัทร สรอัมภ์ (ผู้แทน)
 รองคณบดีศูนย์วิจัยคดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๒๕. คณบดีคณะนิติศาสตร์หรือเทียบเท่า สถาบันการศึกษาของเอกชน กรรมการ
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ธาณี วรภัทร์ (ผู้แทน)
 ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนากฎหมาย คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมยงค์
 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
๒๖. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม เลขานุการ
 นายวัลลภ นาคบัว
๒๗. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ผู้ช่วยเลขานุการ
 นางศิวากร คูรัตนเวช
๒๘. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ผู้ช่วยเลขานุการ
 นางสาวนันทรีศรี เทพคลไชย

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงมหาดไทย ดิตรราชการ
๒. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารงานยุติธรรมระหว่างประเทศ ลาประชุม
 นายกิตติพงษ์ กิตยารักษ์

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. พันโท ปณต แสงทับทิม สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
๒. นายเสาวภักดิ์ สกฤตโรวิลาส สภานายความ
๓. นางสาวพรรณพิไล ไอยวรรณ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๔. นางสาวชฎาวรรณ บุญช่วย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
๕. นางกิ่งแก้ว เพียบพร้อม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๖. นายปรัชญา จำประเสริฐ กระทรวงยุติธรรม
๗. ว่าที่ร้อยโท จีรวุฒิ ธรรมบำรุง สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๘. นางสาวปัญญาวีร์ เป้นสุวรรณ สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๙. นางนรินทิพย์ ศิริวานิชย์ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐. นายชาติรี จันท์เพ็ญ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑. นางอุษา จันพลอย บุญเปี่ยม สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๒. นายสายชล ยิ่งรอด สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๓. นายไชยสุวัฒน์ อุงเงิน สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. นางสาวปริยานุช สันติวงษ์ สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

/ ระเบียบวาระที่ ๑...

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

เนื่องจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเดิมในคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ได้ดำรงตำแหน่งครบวาระสี่ปีแล้ว เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๕๙

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ใน กพยช. จำนวน ๓ ท่าน ได้แก่

๑. ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารงานยุติธรรมระหว่างประเทศ
๒. ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม
๓. ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย

นอกจากนี้ ยังมีกรรมการโดยตำแหน่งที่ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งใหม่ ได้แก่ ว่าที่ร้อยตรี วัลย์ รุยาพร นายกสภาทนายความ

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙
ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า รายงานการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดส่งไปยังคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ นั้น ไม่มีกรรมการท่านใดขอแก้ไขรายงานการประชุม จึงขอให้ที่ประชุมรับรองรายงาน การประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ ผลการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงาน ยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.)

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานต่อที่ประชุมถึงภาพรวมการดำเนินงานของ กพยช. ว่า ในปี ๒๕๕๙ กพยช. ได้มีการประชุมรวมทั้งหมด ๕ ครั้ง ซึ่งนับว่ามากที่สุดตั้งแต่มีคณะกรรมการชุดนี้ จึงขอขอบพระคุณมายังประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ และกรรมการทุกท่านที่ได้ให้ความสำคัญ เข้าร่วมการประชุม ทั้งนี้ ผลงานที่เกิดจากการดำเนินงานของ กพยช. ในชุดที่มีท่านวิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เป็นต้นมา มีผลการดำเนินงานในปี ๒๕๕๗ จำนวน ๔ เรื่อง ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๕ เรื่อง และปี ๒๕๕๙ จำนวน ๑๓ เรื่อง โดยผลงาน กพยช. จากการ ประชุมในปี ๒๕๕๙ ที่ผ่านมามีจำนวน ๔ ครั้ง เป็นเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ จำนวน ๔ เรื่อง และมอบคณะกรรมการภายใต้ กพยช. ดำเนินการ จำนวน ๙ เรื่อง

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานความคืบหน้าต่อที่ประชุมว่า ในการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๙ ได้มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการตามมติที่ประชุม โดยสรุปผลการดำเนินงานดังนี้

๑. การเสนอแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับระยะเวลาการทำสัญญาเช่าอสังหาริมทรัพย์ ที่ประชุมมีมติไม่เห็นควรให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่อพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการเช่าอสังหาริมทรัพย์เพื่ออยู่อาศัย รวมทั้งปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีการให้ง่ายต่อการเช่าอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งขณะนี้เรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงการคลัง จึงให้ทั้งสองหน่วยงานเร่งรัดดำเนินการต่อไป กระทรวงยุติธรรมได้มีหนังสือแจ้งมติ กพยช. ไปยังกระทรวงมหาดไทยเรียบร้อยแล้ว

๒. แนวทางการดำเนินงานการพัฒนากระบวนการและกลไกคัดเลือกบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมและการพัฒนาความรู้ ความสามารถ คุณธรรม และจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการของบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ ได้หารือกับเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ในฐานะประธานอนุกรรมการพัฒนาบุคลากรและสร้างองค์ความรู้ในงานยุติธรรม ตามข้อสั่งเกิดของ กพยช. และเสนอเรื่องดังกล่าวต่อประธานกรรมการแล้ว ทั้งนี้ ประธานกรรมการได้ลงนามเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีเรียบร้อยแล้ว

๓. การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชน ประธานกรรมการ ได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๙

มติที่ประชุม รับทราบสรุปผลการดำเนินงานของ กพยช. ตลอดปี ๒๕๕๙ และการดำเนินงานตามมติที่ประชุม กพยช. ในคราวการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๙

๓.๒ ความสำเร็จการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการ ระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๕๙ – ปัจจุบัน

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งให้ที่ประชุมฯ ทราบถึงการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการฯ ระหว่างเดือนสิงหาคม ๒๕๕๙ – ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ซึ่งได้มีการประชุมคณะอนุกรรมการ ทั้งสิ้น ๕ ครั้ง ดังนี้

๑. คณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการให้บริการประชาชน

• ที่ประชุมเห็นชอบกรอบแนวทางป้องกันอาชญากรรมด้านที่ ๖ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม รายละเอียดจะนำเสนอในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๑

๒. คณะอนุกรรมการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม

• ที่ประชุมเห็นชอบแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย โดยเน้นการดำเนินงานการนำกรอบแนวทางการประเมินผลกระทบของกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment – RIA) มาใช้เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นก่อนการออกบทบัญญัติของกฎหมายในกลุ่มกฎหมายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการ

/ ที่ประชุม ...

● ที่ประชุมเห็นชอบให้สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ตรวจสอบการประเมินผลกระทบของกฎหมายก่อนการออกบทบัญญัติของกฎหมายในกลุ่มประเภทกฎหมาย ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการ ซึ่งเป็นการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ใน ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ รวมทั้งติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นระยะ เกี่ยวกับการกิจการติดตามและประเมินผลกระทบของกฎหมาย ภายหลังจากที่กฎหมายมีผล ใช้บังคับแล้ว เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการกำกับดูแล ติดตามและประเมินผลด้านการบังคับใช้กฎหมาย

๓. คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและสร้างองค์ความรู้ในงานยุติธรรม

● ที่ประชุมเห็นชอบร่างกรอบการวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ – ๒๕๖๑ ด้านการพัฒนาระบบการยุติธรรมที่ดำเนินการร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และให้ใช้เป็นกรอบการวิจัยของหน่วยงานต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม โดยรายละเอียดปรากฏตามเอกสาร กรอบการวิจัยด้านพัฒนาระบบการยุติธรรมที่ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอ แต่เนื่องจากขณะนี้ได้ล่วงเลย ระยะเวลาการของบประมาณในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ แล้ว ฝ่ายเลขานุการฯ จึงขอประสานกรอบการวิจัย ดังกล่าวกับสำนักงบประมาณและสำนักงาน วช. ในการนำกรอบการวิจัยดังกล่าวไปใช้ในการพิจารณาจัดสรร งบประมาณต่อไป

๔. คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย

● ที่ประชุมเห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ โดยจะนำเสนอในวาระเพื่อพิจารณาที่ ๔.๒

๕. คณะอนุกรรมการปฏิรูปกิจการตำรวจ

● ที่ประชุมเห็นชอบโครงสร้างการจัดทำกฎหมายการบริหารงานสอบสวน ทั้งระบบ และแนวทางในการพัฒนางานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อการสอบสวนคดีอาญา และจะมีการประชุม อีกครั้งในวันพุธที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ทั้งนี้ หากคณะอนุกรรมการพิจารณากรอบการปฏิรูปกิจการตำรวจ ๕ ด้านเสร็จสิ้นแล้ว จะได้นำเสนอต่อ กพยช. เพื่อพิจารณาต่อไป

๖. คณะอนุกรรมการงานยุติธรรมด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย กำหนด จัดการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ ในวันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ โดยมีการพิจารณา เรื่อง ข้อเสนอแนะ มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๒ ใน ๒ ประเด็น ได้แก่ มาตรการปราบปรามด้วยการบังคับใช้กฎหมาย และมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายและ การนำทางเลือกมาใช้แทนการฟ้องคดีอาญา

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. รองประธานกรรมการ ได้สอบถามฝ่ายเลขานุการฯ ถึงปัญหาของกรอบการวิจัย และการจัดทำงบประมาณบูรณาการด้านการวิจัย ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงว่า ในการจัดทำงบประมาณ ยังไม่เคยมีการกำหนดกรอบการวิจัยด้านการพัฒนาระบบการยุติธรรมเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็น แนวทางเหมือนกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและสร้างองค์ความรู้ ในงานยุติธรรม พิจารณาว่ากรอบการวิจัยด้านพัฒนาระบบการยุติธรรม ๖ ด้าน มีความสำคัญและควรให้

/ ทุกหน่วยงาน ...

ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมนำกรอบการวิจัยดังกล่าวมาใช้ในการจัดทำคำของบประมาณรายปี แต่เนื่องจากหน่วยงานราชการได้ดำเนินการจัดทำคำของบประมาณบูรณาการประจำปี ๒๕๖๑ เรียบร้อยแล้ว อย่างไรก็ตาม รองประธานกรรมการ มีข้อสังเกตว่ากระบวนการพิจารณาจัดสรรงบประมาณประจำปี ๒๕๖๑ ยังไม่สิ้นสุด จึงมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ เสนอกรอบการวิจัยด้านพัฒนากระบวนการยุติธรรม ๖ ด้าน ตามที่ อนุกรรมการพัฒนานุเคราะห์และสร้างองค์ความรู้ในงานยุติธรรมเห็นชอบให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อให้ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานงบประมาณใช้เป็นแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

๒. ประธานกรรมการ แจ้งต่อที่ประชุมว่า การดำเนินคดีที่ดังข้อหาว่าเป็นคดีความผิดต่อความมั่นคงเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่เกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๑๒ และมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งถือเป็นคดีความผิดที่ค่อนข้างละเอียดอ่อนและเป็นภาระการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในคดี รวมถึงคดีลักษณะนี้เจ้าหน้าที่อาจตั้งข้อหาโดยมีความผิดฐานอื่นรวมอยู่ด้วย เช่น ความผิดตามพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์ เป็นต้น จึงเห็นควรให้มีกลไกของ กพยช. โดยการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการงานยุติธรรมด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย โดยมีปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานอนุกรรมการขึ้นมาช่วยบริหารจัดการ และพิจารณากลับกรองคดีในทางนโยบายในกรณีที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เสนอให้มีการฟ้องร้องเป็นคดีความมั่นคงอีกชั้นหนึ่งเพื่อให้เกิดความละเอียดรอบคอบในการดำเนินคดีลักษณะดังกล่าว

นอกจากนี้ ประธานกรรมการได้สอบถามความคืบหน้าเกี่ยวกับการประชุม คณะอนุกรรมการชุดดังกล่าว โดยปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันนอกจาก คณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. ที่ได้ตั้งขึ้นแล้ว ยังมีคณะกรรมการที่สำคัญอีก ๑ คณะ ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาคดีความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นประธาน และมีกลไกขับเคลื่อนผ่านคณะอนุกรรมการอีก ๔ คณะ โดยมีกรมสอบสวนคดีพิเศษเป็นฝ่ายเลขานุการฯ ซึ่งได้มีการดำเนินการเกี่ยวกับคดีความมั่นคงอย่างต่อเนื่อง สำหรับการดำเนินงานของ คณะอนุกรรมการงานยุติธรรมด้านความมั่นคงฯ ของ กพยช. จะได้เชื่อมโยงและประมวลฐานข้อมูลสำนวนคดีทั้งหมดของคณะอนุกรรมการทั้ง ๔ คณะ มาพิจารณาและเป็นแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งได้กำหนดวันประชุม ในวันจันทร์ที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ทั้งนี้ ประธานกรรมการได้มีบัญชาให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม รายงานความคืบหน้าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการดังกล่าวต่อนายกรัฐมนตรีเป็นวาจาหรือเอกสาร ในโอกาสต่อไป

๓. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีการดำเนินงานปฏิรูปตำรวจผ่านคณะกรรมการขับเคลื่อนและประสานงานการปฏิรูปองค์กรตำรวจ ซึ่งมีคณะทำงานขับเคลื่อนการปฏิรูป ๑๐ ด้าน ได้แก่ ๑) การบริหารงานบุคคลและเส้นทางการเจริญเติบโต ๒) การกระจายอำนาจและพัฒนาการบริหารงานตำรวจ ๓) ระบบงานสอบสวนและการบังคับใช้กฎหมาย ๔) ค่าตอบแทนและสวัสดิการเพื่อดำรงชีพอย่างมีศักดิ์ศรี ๕) การจัดหาอุปกรณ์ประจำกายและอุปกรณ์ประจำหน่วย ๖) การป้องกันทุจริตคอร์รัปชัน ๗) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและท้องถิ่น ๘) การจัดระบบนิติวิทยาศาสตร์ ๙) กระบวนการสรรหาและฝึกอบรม และ ๑๐) การถ่ายโอนภารกิจ ทั้งนี้ คณะทำงาน ๑๐ ด้านดังกล่าวมีผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติทำหน้าที่หัวหน้าคณะทำงาน

๔. ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย ได้มีข้อสังเกตว่า การดำเนินการด้านการปฏิรูปนั้น ควรพิจารณาให้สอดคล้องตามกรอบของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๙ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และให้เป็นแนวทางในการบูรณาการร่วมกัน ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้สำนักงานกิจการยุติธรรมหารือร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังกล่าว ซึ่งมีการจัดทำร่างกรอบแนวทางการดำเนินงานแล้ว และจะมีการประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาในรายละเอียดต่อไป

มติที่ประชุม

พ.ศ.๒๕๕๙ – ปัจจุบัน

๑. รับทราบสรุปผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๙ – ปัจจุบัน

๒. มอบให้ฝ่ายเลขานุการนำแนวทางการประเมินผลกระทบทางกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment - RIA) ตามมติคณะอนุกรรมการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม มาใช้ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบก่อนการออกบทบัญญัติของกฎหมาย ในส่วนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการ

๓. มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ เสนอกรอบการวิจัยด้านพัฒนากระบวนการยุติธรรม ๖ ด้าน ตามที่อนุกรรมการพัฒนาบุคลากรและสร้างองค์ความรู้ในงานยุติธรรมเห็นชอบให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงบประมาณใช้เป็นแนวทางการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔

เรื่องเพื่อพิจารณา

๔.๑ กรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ

ฝ่ายเลขานุการฯ รายงานให้ที่ประชุมฯ ทราบว่า ในคราวการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๓/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๙ ที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรม ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) การป้องกันอาชญากรรมโดยสภาพแวดล้อม ๒) การป้องกันอาชญากรรมโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ๓) การป้องกันอาชญากรรมด้วยการป้องกันการกระทำผิดซ้ำ ๔) การป้องกันอาชญากรรมโดยการเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะกระทำความผิด และ ๕) การป้องกันอาชญากรรมโดยการลดโอกาสการตกเป็นเหยื่อ โดยให้เพิ่มเติมกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมด้านที่ ๖ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ได้ประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนนโยบายเร่งด่วนด้านการพัฒนาระบบการป้องกันอาชญากรรมให้มีประสิทธิภาพ เพื่อพิจารณากรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมด้านที่ ๖ รวมทั้งนำเสนอตัวชี้วัดประเมินผลความสำเร็จของแนวทางการป้องกันอาชญากรรม จำนวน ๔ ตัวชี้วัด

คณะอนุกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน ในคราวการประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ได้มีมติเห็นชอบกรอบแนวทางป้องกันอาชญากรรม ทั้ง ๖ ด้าน และแนวทางการดำเนินงาน หน่วยงานรับผิดชอบ รวมทั้งกลไกขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแนวทางป้องกันอาชญากรรมในภาพรวม นอกจากนี้ ยังให้นำกรอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมไปใช้เป็นกรอบในการจัดวางงบประมาณในลักษณะบูรณาการในปีงบประมาณ ๒๕๖๑ ด้วย

ในส่วนแนวทางการป้องกันอาชญากรรมด้านที่ ๖ การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพบุคลากรในการป้องกันอาชญากรรม จะมีแนวทางการดำเนินงานโดยการพัฒนาบุคลากรให้มียุทธศาสตร์ความรู้ที่สอดคล้องกับภารกิจ จัดให้มีระบบที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และบูรณาการเชื่อมโยงการ

ปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยจะกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละกรอบการปฏิบัติงาน ซึ่งกรอบแนวทางป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวจะนำมาเชื่อมโยงกับการจัดทำแผนงบประมาณแบบบูรณาการประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๙ ตามนโยบายของรัฐบาลด้วย ทั้งนี้ แผนบูรณาการมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานยุติธรรมเพื่ออำนวยความสะดวกเป็นธรรมให้กับประชาชน ซึ่งมีตัวชี้วัดเป้าหมายแผนบูรณาการ ๒ ตัวชี้วัด ได้แก่ ๑) ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการให้บริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ร้อยละ ๘๕ ๒) ร้อยละ ๘๕ ของข้อร้องเรียนของประชาชนในการเข้ารับบริการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมได้รับการจัดการภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวทางที่ ๓ ของแผนบูรณาการในการส่งเสริมกรอบแนวทางการป้องกันอาชญากรรม ๖ ด้าน

ประเด็นอภิปราย

ประธานกรรมการ ได้สอบถามฝ่ายเลขานุการฯ ว่า กรอบแนวทางป้องกันอาชญากรรมทั้ง ๖ ด้านนี้ได้มีการเสนอต่อรัฐบาลแล้วหรือไม่ อย่างไร ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่าแนวทางการป้องกันอาชญากรรมดังกล่าวมีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ ๖ ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และถูกบรรจุอยู่ในแผนยุทธศาสตร์กระทรวงยุติธรรม อย่างไรก็ตาม ยังไม่ได้มีการส่งกรอบแนวทางดังกล่าวต่อรัฐบาลในฐานะของ กพยช. ทั้งนี้ ประธานกรรมการ มีข้อสังเกตว่ากรอบแนวทางดังกล่าวยังมีระยะเวลาในการดำเนินงาน และสามารถปรับแผนปฏิบัติการเพิ่มเติมภายหลังได้ แต่ต้องเร่งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณให้แล้วเสร็จภายใน ๖ ธันวาคม ๒๕๕๙

มติที่ประชุม ๑. เห็นชอบแนวทางในการป้องกันอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพทั้ง ๖ ด้าน ประกอบด้วยแนวทางการดำเนินงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ และตัวชี้วัดการดำเนินงานทั้งระดับผลผลิตและระดับผลลัพธ์ รวมทั้งเห็นควรให้นำกรอบแนวทางดังกล่าวไปใช้เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ด้านการปฏิรูปกฎหมายและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

๒. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๔.๒ แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า สภาพปัญหาประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม มีสาเหตุมาจากประเทศไทยมีกฎหมายเป็นจำนวนมาก ทั้งกฎหมายที่มีอยู่เดิม กฎหมายที่มีการปรับปรุงแก้ไข และกฎหมายใหม่ ประชาชนไม่สามารถแยกแยะ เพื่อศึกษาให้เกิดการรับรู้ ไม่ทราบแหล่งเพื่อการศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้ ภาษาในตัวบทกฎหมายเป็นภาษาที่ยากแก่การตีความและสร้างความเข้าใจ หน่วยงานที่ออกกฎหมายหรือเป็นผู้ถือกฎหมายมิได้ดำเนินการเพื่อเผยแพร่กฎหมายสู่ประชาชน หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ รวมทั้งกฎหมายที่มีการเผยแพร่ยังมิได้รับการปรับปรุงแบบให้ง่ายและเป็นที่ยึดจำของประชาชน

คณะกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ได้ดำเนินการจัดประชุมเพื่อพิจารณาแนวทางในการเผยแพร่กฎหมาย เพื่อสร้างการรับรู้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ในช่วงระหว่างเดือนมกราคม - สิงหาคม ๒๕๕๙ ในห้วงเวลาดังกล่าวคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย กล่าวคือ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เป็นศูนย์กลางบริการตรวจสอบข้อมูลกฎหมายแก่ส่วนราชการต่างๆและประชาชน และให้มีบริการส่งต่อเพื่อขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานเจ้าของเรื่อง รวมถึงให้มีการทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่างกฎหมาย การตีความกฎหมายและเนื้อหาสาระของกฎหมายสำคัญที่ออกมาใหม่ แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป และให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานฯ ให้ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อเป็นฐานข้อมูลกฎหมายกลางของรัฐและเผยแพร่โดยใช้เทคโนโลยีต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลกฎหมายทุกฉบับที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วโดยสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้กระทรวงยุติธรรมจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายในรูปแบบต่างๆ แก่ประชาชนตามช่องทางที่เหมาะสม ทั้งนี้ ควรร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและองค์กรในกระบวนการยุติธรรมทั้งภาครัฐและภาคเอกชนด้วย

การเสนอกฎหมายในปัจจุบันได้มีการนำ checklist ๑๐ รายการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นแนวปฏิบัติสำคัญในการเสนอข้อมูลกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเห็นชอบในหลักการ รวมถึงแนวทางการประเมินผลกระทบของกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment – RIA) ด้วย ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ มีข้อเสนอว่า การมีกฎหมายเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ แต่จะต้องมีแผนการสร้างการรับรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนแนวทางดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ โดยแบ่งออกเป็น ๓ แผน ประกอบด้วย

แผนปฏิบัติการที่ ๑ การเผยแพร่กฎหมายใหม่และที่แก้ไขเพิ่มเติมและกฎหมายที่ประชาชนควรรู้

แผนปฏิบัติการที่ ๒ การเผยแพร่กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้

แผนปฏิบัติการที่ ๓ การเผยแพร่กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้

ส่วนการกำหนดกลุ่มเป้าหมายนั้น เพื่อให้สามารถกำหนดช่องทางและวิธีการเผยแพร่ที่เหมาะสม จึงได้แบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑) กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา รวมถึงเจ้าพนักงานอื่นๆ หรือเจ้าหน้าที่ที่ต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่

๒) กลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่จะต้องมีการเผยแพร่และสร้างการรับรู้ทางกฎหมาย และให้มีการพัฒนารูปแบบ วิธีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

สื่อ/ช่องทางที่ใช้ในการสื่อสาร ถือเป็นตัวกลางที่ช่วยในการนำส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ประกอบด้วยสื่อ ๓ ประเภท คือ

(๑) สื่อกระแสหลัก ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ และสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

(๒) สื่อออนไลน์ ได้แก่ Website, Facebook, E-mail, Twitter, Line เป็นต้น

(๓) โครงการ/กิจกรรม ได้แก่ การกระจายเสียง การประชุม/สัมมนา การฝึกอบรม การจัดกิจกรรม และการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน การจัดหน่วยเคลื่อนที่ในชุมชน การจัดให้มีที่ปรึกษาทางกฎหมาย เป็นต้น

ฝ่ายเลขานุการฯ มีข้อสังเกตว่า หากหน่วยงานใดจะมีการเสนอกฎหมายใหม่หรือกฎหมายที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม จะต้องมีการกำหนดกรอบให้ชัดเจนตามแบบ checklist ที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ โดยหน่วยงานเจ้าของกฎหมายนั้นจะต้องกำหนดกรอบของกฎหมาย กลุ่มเป้าหมาย สื่อ/ช่องทาง วิธีการเผยแพร่กฎหมายของหน่วยงานตนที่เหมาะสม ผนวกเข้ามาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ซึ่งมีมติการเผยแพร่และสร้างการรับรู้ทางกฎหมายดังกล่าวอาจเป็นอีกมิติหนึ่งที่จะนำมาเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณด้านกฎหมายของแต่ละหน่วยงานเพิ่มเติมด้วย

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมฯ ได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย มีข้อสังเกตว่าการสื่อสารข้อมูลกฎหมายใหม่ออกสู่ประชาชนดำเนินการได้ค่อนข้างยาก แม้กระทั่งนักกฎหมายเองยังมีข้อจำกัดในการรับรู้เนื้อหากฎหมายทั้งหมด แต่สิ่งที่ทุกคนสามารถดำเนินการร่วมกันได้ในภาพรวม คือ เร่งสร้างการตระหนักถึงความสำคัญของกฎหมาย ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อกฎหมายของประเทศด้วย นอกจากนี้ ควรพัฒนาเครื่องมือและกลไกในการเข้าถึงกฎหมายให้กับประชาชน โดยหน่วยงานราชการ หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สถาบันการศึกษา ต้องร่วมกันเป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูลกับประชาชน ในส่วนของการเผยแพร่กฎหมายใหม่ที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมนั้น ควรมีระบบบริหารการสื่อสารที่ดีระหว่างหน่วยงานเจ้าของเรื่องที่ทำหน้าที่กรองกฎหมาย และหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่กฎหมายด้วย

๒. ศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม มีข้อเสนอแนะว่า การจะทำให้ประชาชนเข้าใจกฎหมายสามารถทำได้หลายระดับ ดังนี้

๒.๑ การจัดทำคำอธิบายสำหรับผู้ที่ยังคับใช้กฎหมาย กล่าวคือ เมื่อมีการประกาศใช้กฎหมายใหม่หรือกฎหมายที่มีความซับซ้อน ควรมีการจัดทำคำอธิบายเพิ่มเติมที่เข้าใจง่ายเกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าว เพื่อเวียนไปยังองค์กรผู้บังคับใช้กฎหมายให้เข้าใจและใช้กฎหมายได้อย่างถูกต้อง

๒.๒ การทำหนังสืออินโฟกราฟฟิคกฎหมายของสำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นการอธิบายกฎหมายให้เข้าใจง่ายและสามารถใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้ ควรจัดทำเป็นไฟล์รูปแบบ pdf ด้วย เพื่อเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ได้รวดเร็วและทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

๒.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สถานีตำรวจ เรือนจำ ฯลฯ ควรมีแผ่นพับให้ความรู้สำหรับประชาชนที่มาติดต่อขอรับบริการด้วย โดยอาจนำแนวคิดอินโฟกราฟฟิคที่รัฐบาลพยายามส่งเสริมมาประกอบด้วยก็จะสามารถเสริมสร้างความเข้าใจด้านกฎหมายให้กับประชาชนได้มากยิ่งขึ้น

๒.๔ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีการจัดทำหนังสือซึ่งมีนักวิชาการเขียนอธิบายเรื่องซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่าย ซึ่งมีความยาวไม่เกินหนึ่งร้อยหน้า เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้อ่านที่ต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติมและข้อมูลการอ้างอิงในเรื่องนั้นๆ และทำให้บุคลากรในแวดวงวิชาการได้รับข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากขึ้น

๓. นายกสภานายความ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า สภานายความได้มีการดำเนินโครงการเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน แต่ดำเนินการได้ในขอบเขตที่จำกัด เนื่องจากชาวบ้านไม่มีความรู้ความเข้าใจ การเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายในพื้นที่ ยังไม่ได้มีสื่อในรูปแบบของแผ่นพับ แต่จะเผยแพร่ในรูปแบบหนังสือ ซึ่งประชาชนมักจะไม้อ่านหรือทำความเข้าใจผ่านหนังสือมากนัก ทั้งนี้ สภานายความมีความพยายามที่จะผลักดันและเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมายต่อประชาชนและชุมชนอย่างจริงจัง

๔. ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ได้มีข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมว่า สนับสนุนแนวทางการเผยแพร่กฎหมายตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอ เนื่องจากแนวทางดังกล่าวจะช่วยลดปัญหาการของบประมาณสนับสนุนโครงการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายผ่านกองทุนยุติธรรมที่ไม่สามารถตรวจสอบความคืบหน้าของการดำเนินการได้อีกทางหนึ่ง

๕. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมถึงการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่และให้ความรู้ทางกฎหมาย ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ใน ๒ ส่วน ดังนี้

๕.๑ การเป็นศูนย์กลางบริการตรวจสอบข้อมูลกฎหมายแก่ส่วนราชการ การจัดทำเนื้อหากฎหมายให้เป็นปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวผ่านเว็บไซต์มาเป็นระยะเวลานานและอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

๕.๒ การฝึกอบรมให้ความรู้ ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับร่างกฎหมาย การตีความกฎหมายและเนื้อหาสาระของกฎหมายสำคัญที่ออกมาใหม่แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องและประชาชนทั่วไป ในส่วนนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำโครงการ พร้อมกำหนดแผนและตัวชี้วัดการดำเนินงานแล้ว แต่เนื่องจากสำนักงานฯ มีภารกิจประจำค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สามารถดำเนินการในส่วนดังกล่าวได้ จึงมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ ที่เป็นเจ้าของกฎหมายเป็นผู้ดำเนินการ โดยสำนักงานฯ ได้พยายามผลักดันที่จะคัดเลือกกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนออกมาเผยแพร่ แต่ในขั้นนี้ยังไม่ได้มีการจัดพิมพ์เผยแพร่กฎหมายดังกล่าว เนื่องจากอยู่ระหว่างขั้นตอนการทำความเข้าใจถึงเจตนารมณ์ที่แท้จริงของกฎหมาย

๖. ผู้แทนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุม ดังนี้

๖.๑ ในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบงานราชกิจจานุเบกษา จะสามารถดำเนินการเผยแพร่กฎหมายที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วผ่านทางเว็บไซต์ได้ทันที นอกจากนี้ จะมีสื่อมวลชนคอยรายงานและเผยแพร่ข่าวกฎหมายใหม่ที่มีการประกาศผ่านทางสื่อหนังสือพิมพ์โดยทันทีเช่นกัน

๖.๒ ในฐานะโฆษกสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีข้อสังเกตว่า นักกฎหมายที่ไม่ใช่เจ้าของกฎหมายนั้นโดยตรง จะประสบปัญหาในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาการเผยแพร่กฎหมายใหม่ที่มีผลกระทบต่อประชาชนในรูปแบบอินโฟกราฟฟิค และหากให้เจ้าหน้าที่ประจำที่ไม่ได้เป็นผู้เชี่ยวชาญในการทำ

อินโฟกราฟฟิค ก็จะส่งผลต่อความถูกต้องของข้อมูลด้วย ทั้งนี้ ตัวอย่างของการเผยแพร่อินโฟกราฟฟิคที่ดีจะเห็นได้ทางหนังสือพิมพ์ เนื่องจากการจัดทำโดยมืออาชีพซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจจากประชาชนได้ ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีความพยายามที่จะผลักดันและพัฒนาการเผยแพร่ข้อมูลทางกฎหมายให้ทั่วถึงประชาชนมากยิ่งขึ้น

๗. เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม ได้มีข้อสังเกตว่า สำนักงานศาลยุติธรรมทั่วประเทศได้มีการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนค่อนข้างมาก ทั้งในรูปแบบหนังสือ วารสาร แผ่นพับ โปสเตอร์ เว็บไซต์ และการจัดทำโครงการในระดับพื้นที่ซึ่งจะมีการลงพื้นที่ปีละ ๙ ครั้ง โดยมีการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายผ่านการจัดรายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ในภูมิภาค แต่การนำเสนอดังกล่าวอาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร หากเรื่องนั้นไม่อยู่ในความสนใจของประชาชน ทั้งนี้ การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นหากดำเนินการผ่านเครือข่ายยุติธรรมชุมชน เนื่องจากมีความสำคัญและสามารถเข้าถึงประชาชนในพื้นที่ได้ทั่วถึงมากขึ้น

๘. ผู้แทนคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้มีข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมว่า การเผยแพร่กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ได้แก่ เด็กและเยาวชน ครู ผู้ปกครอง ควรใช้กลไกของกระทรวงศึกษาธิการ คือ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ซึ่งจะมีผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิติศาสตร์เป็นกรรมการอยู่แล้ว ทั้งนี้ กระทรวงยุติธรรมอาจประสานขอความร่วมมือไปยังกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นช่องทางสนับสนุนการเผยแพร่กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ผ่านกลไกระดับจังหวัดได้อีกทางหนึ่ง

นอกจากนี้ ผู้แทนคณบดีคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ยังให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ตามที่รัฐธรรมนูญฉบับใหม่มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษากฎหมายนั้น ในปัจจุบันหลักสูตรการเรียนการสอนด้านกฎหมายมีการกำหนดวิชาบังคับเป็นจำนวนมาก ซึ่งไม่ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมและผู้ใช้บัณฑิต (หัวหน้าหน่วยงานหรือบุคคลที่ทำหน้าที่บังคับบัญชาผู้เป็นบัณฑิต) จึงอาจน่าประเด็นดังกล่าวเข้าสู่การพิจารณาของ กยช. ในโอกาสต่อไป

๙. ผู้แทนปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมว่า การใช้ QR Code หรือ Barcode จะเป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยลดการใช้กระดาษในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางกฎหมายที่มีอยู่เป็นจำนวนมากได้ และจะเป็นช่องทางที่ทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-book ทางกฎหมายได้ง่ายขึ้นผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่หรือสมาร์ตโฟน

๑๐. ประธานกรรมการ ได้มีข้อสังเกตว่า หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” นั้น ที่ประชุมได้อภิปรายในส่วน “เข้าถึง” ว่าจะทำอย่างไรให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้าถึงกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอ ประชาชนจะต้อง “เข้าใจ” กฎหมาย และต้องเข้าใจให้ถูกต้องด้วย ซึ่งการจะทำให้ประชาชนเข้าใจกฎหมายนั้นนับเป็นเรื่องยาก ก่อนที่จะเข้าใจกฎหมายได้จึงต้องเข้าถึงกฎหมายเสียก่อน ทั้งนี้ ประธานกรรมการ ได้มีข้อเสนอต่อที่ประชุม ดังนี้

๑๐.๑ หน่วยงานที่จะเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่กฎหมาย ว่าขณะนี้ มีกฎหมายฉบับใดบ้าง คือ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเป็นหน่วยงานผู้ปฏิบัติงานเบื้องต้นที่สามารถตรวจสอบราชกิจจานุเบกษาและเปิดเผยข้อมูลกฎหมายได้ทั้งหมด

๑๐.๒ เนื้อหาของกฎหมายแต่ละฉบับ ควรให้กระทรวงเจ้าของกฎหมายจัดทำเนื้อหากฎหมายที่กระชับและเข้าใจง่ายให้ประชาชนรู้ โดยโฆษกกระทรวงของแต่ละกระทรวงจะต้องแจ้งข้อมูลกฎหมายและช่องทางการเข้าถึงกฎหมายให้ประชาชนรับทราบ ไม่ว่าจะเป็นการใช้แอปพลิเคชัน เว็บไซต์ การแถลงข่าว หรือการร่วมมือกันระหว่างสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่กฎหมายให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

๑๐.๓ การเผยแพร่เอกสารทางกฎหมาย แผ่นพับ โบปลิวต่างๆ ที่จะสามารถเข้าถึงประชาชนและได้ประสิทธิผลมากที่สุด คือ การเผยแพร่ผ่านศูนย์ดำรงธรรม โดยแบ่งประเภทหรือเรื่องของกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนที่ประสบปัญหาในแต่ละกรณีสามารถเข้าถึงข้อมูลเฉพาะเรื่องได้

มติที่ประชุม ๑. เห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยให้บรรจุกลไกยุติธรรมชุมชน ศูนย์ดำรงธรรม และคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดเพิ่มเติมในแนวทางดังกล่าวด้วย

๒. เห็นชอบแผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๓. เห็นชอบแบบตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐตามมติคณะรัฐมนตรี

๔. มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

๔.๑ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่กฎหมายที่ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว

๔.๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ฐานข้อมูลของกฎหมายทั้งหมด

๔.๓ ให้โฆษกกระทรวงมีหน้าที่เผยแพร่กฎหมายที่กระทรวงรับผิดชอบเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๔.๔ ให้สำนักงานกิจการยุติธรรม เป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่กฎหมาย โดยมีหน้าที่ดำเนินการเผยแพร่กฎหมาย กำกับ ดูแล และประสานงานกับหน่วยงาน สถาบันการศึกษา องค์กรภาคเอกชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการเผยแพร่กฎหมาย

๕. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๕.๓ การปรับปรุงคณะอนุกรรมการภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ปัจจุบันคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. มีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒ คณะ ซึ่งบางคณะมีภารกิจที่ทับซ้อนกัน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้ยกร่างกรอบแนวทางการปรับปรุงคณะอนุกรรมการโดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การยุบรวมและปรับภารกิจคณะกรรมการให้สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินงานด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

ด้วยนโยบายของกระทรวงยุติธรรมที่เน้นงานด้านการพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยมี กพยช. เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนั้น สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ของ กพยช. จึงแบ่งกรอบการดำเนินงานของคณะกรรมการภายใต้ กพยช. ออกเป็น ๒ กรอบภารกิจหลัก และ ๒ กรอบภารกิจสนับสนุน ได้แก่

๑.๑ กรอบภารกิจหลักด้านกระบวนการยุติธรรม โดยยุบรวมคณะกรรมการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการให้บริการประชาชน (คณะกรรมการชุดที่ ๑) และคณะกรรมการขับเคลื่อนและบูรณาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (คณะกรรมการชุดที่ ๕) เป็น “**คณะกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม**” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการจัดทำแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ การจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการ การติดตามประเมินผล และการป้องกันอาชญากรรมที่จะดำเนินการขับเคลื่อนผ่านคณะกรรมการชุดนี้อย่างต่อเนื่อง

๑.๒ กรอบภารกิจหลักด้านกฎหมาย โดยยุบรวมคณะกรรมการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม (คณะกรรมการชุดที่ ๒) และคณะกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย (คณะกรรมการชุดที่ ๙) เป็น “**คณะกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้**” ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้จะนำมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๙ มาเป็นกรอบการดำเนินงานภาพรวมทั้งระบบ ทั้งในเรื่องการจัดให้มีกฎหมายใหม่ภายใต้กรอบนโยบายของคณะรัฐมนตรี เพื่อให้กฎหมายมีความทันสมัยและสอดคล้องกับพลวัตของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ และการสร้างการรับรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชน

๑.๓ กรอบภารกิจสนับสนุนด้านงานวิจัยกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม โดยแยกภารกิจการงานวิจัยออกมาตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานกิจการยุติธรรม ตามที่พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ กำหนดไว้ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เสนอแนะและพัฒนาระบบงานยุติธรรม อีกทั้งรองรับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม การพัฒนาคุณภาพงานวิจัยและศักยภาพนักวิจัย เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบวิจัยประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐ - ๒๕๖๑ ด้านการพัฒนากระบวนการยุติธรรม จึงกำหนดเป็น “**คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการวิจัยในกระบวนการยุติธรรม**” ขึ้นเพื่อขับเคลื่อนภารกิจดังกล่าว

๑.๔ กรอบภารกิจสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ตามที่พระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๙ กำหนดให้มีการฝึกอบรมและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานยุติธรรมให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่เน้นการพัฒนาบุคลากร “**คณะกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม**”

องค์ประกอบคณะกรรมการ

๑. ประธานกรรมการ คือ ปลัดกระทรวงยุติธรรม หรือ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับภารกิจของคณะกรรมการชุดนั้นๆ ที่ปลัดกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควร

๒. อนุกรรมการ คือ ผู้แทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารระดับสูงสุดของหน่วยงานมอบหมาย

๓. ฝ่ายเลขานุการ คือ สำนักงานกิจการยุติธรรม

๒. การคงคณะกรรมการชุดเดิมที่แต่งตั้งขึ้นตามอำนาจหน้าที่ของพระราชบัญญัติพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้แก่

๒.๑ คณะอนุกรรมการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศกระบวนการยุติธรรม

๒.๒ คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

๒.๓ คณะอนุกรรมการพัฒนานโยบายและประสานงานกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้

๓. การคงคณะกรรมการชุดที่แต่งตั้งขึ้นตามนโยบายรัฐบาลและกระทรวงยุติธรรม ได้แก่

๓.๑ คณะอนุกรรมการงานยุติธรรมด้านความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

๓.๒ คณะอนุกรรมการปฏิรูปกิจการตำรวจ

๓.๓ คณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชน

๔. การปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

๔.๑ การปรับปรุงและเพิ่มเติมองค์ประกอบคณะกรรมการพัฒนานโยบายและประสานงานกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้

๔.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชน

ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการชุดดังกล่าว มีความครอบคลุมภารกิจของกระทรวงยุติธรรมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนใหญ่ยังคงเดิม หากแต่ประธานคณะกรรมการเดิมซึ่งเป็นผู้บริหารจากต่างหน่วยงานเห็นว่าการเข้าร่วมเป็นองค์ประกอบในฐานะอนุกรรมการจะมีความเหมาะสมมากกว่า

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

๑. ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มีข้อสังเกตว่า คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ ขาดองค์ประกอบของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ และกรมสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งปรากฏในคณะกรรมการชุดเดิม จึงขอให้ฝ่ายเลขานุการฯ ชี้แจงหลักการว่าเป็นความประสงค์ที่จะมีองค์ประกอบเฉพาะหน่วยงานหลักหรือจะมีการแต่งตั้งคณะทำงานซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานปฏิบัติเป็นการเฉพาะอีกหรือไม่ อย่างไร เนื่องจากการมีหน่วยงานดังกล่าวเป็นองค์ประกอบจะทำให้การบูรณาการระหว่างหน่วยงานมีความราบรื่นมากยิ่งขึ้น

/ ในกรณี ...

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ในเบื้องต้นหากเรื่องที่เข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานผู้ปฏิบัติโดยตรง ก็จะเรียนเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการประชุมในฐานะผู้ชี้แจง ส่วนการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อรองรับการรอบการปฏิบัติงานเป็นกรณีเฉพาะ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงินหรือการทุจริตคอร์รัปชัน ก็สามารถดำเนินการในส่วนดังกล่าวได้ ทั้งนี้ หากที่ประชุมมีข้อสังเกตให้หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่นใดเป็นองค์ประกอบเพิ่มเติม เพื่อรองรับภารกิจหลักในมิติของการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมาย มิติกระบวนการยุติธรรม มิติการพัฒนางานวิจัย และมิติการพัฒนาบุคลากร ก็สามารถให้ข้อเสนอแนะต่อฝ่ายเลขานุการฯ เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. นายกสภานายความ มีข้อสังเกตให้เพิ่มผู้แทนสภานายความเป็นองค์ประกอบในคณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม

๓. เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีข้อสังเกตว่า ภารกิจของสำนักงาน ป.ป.ช. จะมีการส่งต่อการดำเนินงานไปสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานศาลยุติธรรม จึงเห็นควรให้เพิ่มเติมผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นองค์ประกอบในคณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม

๔. ผู้แทนเนติบัณฑิตยสภา มีข้อสังเกตว่า เดิมในคณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ที่จะยุบรวมเป็นคณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ข้อ ๔ กำหนดแนวทาง รูปแบบ และวิธีการ เพื่อสร้างการรับรู้/การเผยแพร่กฎหมายให้กับประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น ควรมีการเพิ่มองค์ประกอบผู้แทนคณบดีคณะนิติศาสตร์ภาครัฐและภาคเอกชนตามคณะอนุกรรมการชุดที่ ๔ เดิม เพื่อรองรับอำนาจหน้าที่ดังกล่าวด้วย

มติที่ประชุม ๑. เห็นชอบการปรับปรุงคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. จำนวน ๔ คณะ โดยให้เพิ่มองค์ประกอบ ดังนี้

๑.๑ คณะอนุกรรมการประสานและพัฒนาระบบงานยุติธรรม เพิ่มองค์ประกอบจำนวน ๑ ท่าน ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

๑.๒ คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ เพิ่มองค์ประกอบจำนวน ๔ ท่าน ได้แก่ ผู้แทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้แทนคณบดีคณะนิติศาสตร์ภาครัฐและภาคเอกชนที่เป็นกรรมการใน กพยช.

๑.๓ คณะอนุกรรมการพัฒนาความรู้และส่งเสริมคุณธรรมแก่บุคลากรในงานยุติธรรม เพิ่มองค์ประกอบจำนวน ๑ ท่าน ได้แก่ ผู้แทนสภานายความ

๒. เห็นชอบการปรับปรุงองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการจำนวน ๒ คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการพัฒนานโยบายและประสานงานกระบวนการยุติธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ และคณะอนุกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติว่าด้วยงานคุมประพฤติและยุติธรรมชุมชนตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องอื่น ๆ

ประธานกรรมการ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า งานด้านกระบวนการยุติธรรมของประเทศไทย ประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย ไม่ว่าจะเป็นสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภานายความ กรมต่างๆ ในกระทรวงยุติธรรม หรือแม้กระทั่งกระบวนการยุติธรรมทางการทหาร และบุคลากรภาควิชาการ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ หรือ กพยช. เป็นคณะกรรมการชุดเดียวที่มีองค์ประกอบจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมาพิจารณางานด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมของประเทศร่วมกัน และเป็นเวทีที่สามารถประสานการดำเนินงานอย่างบูรณาการได้ทั้งระดับกรรมการและอนุกรรมการ โดยวาระที่เข้าสู่การพิจารณาของ กพยช. จะมีความหลากหลายทั้งการจัดการภาคการศึกษา กระบวนการยุติธรรมทางอาญา กระบวนการยุติธรรมทางแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายปกครอง ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับรัฐธรรมนูญหรือเรื่องอื่นๆ ที่ต้องอาศัยมุมมองจากหลากหลายหน่วยงาน ซึ่งในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ยังไม่ได้มีการใช้กลไกของ กพยช. ให้เกิดประโยชน์มากนัก แต่รัฐบาลชุดนี้ให้ความสำคัญกับคณะกรรมการชุดนี้เป็นอย่างมาก ดังนั้น หากหน่วยงานใดมีประเด็นหรือข้อขัดข้องในงานยุติธรรมที่ต้องการจะหารือหรือหาข้อยุติ ขอให้ประสานงานมายังฝ่ายเลขานุการฯ กพยช. เพื่อนำเข้าเป็นวาระประกอบการพิจารณาของ กพยช. ได้

๕.๑ ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. ....

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ชี้แจงรายละเอียดต่อที่ประชุม ดังนี้

๑. ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... เป็นการรวมกลไกของร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. .... (สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นผู้เสนอ) และร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... (กระทรวงยุติธรรมเป็นผู้เสนอ) เข้าด้วยกัน โดยกพยช. ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ ได้พิจารณาร่างกฎหมายเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและกระบวนการยุติธรรมแล้ว มีมติมอบให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมกระบวนการยุติธรรมทางเลือกและการมีส่วนร่วมในงานยุติธรรมรับไปพิจารณา พร้อมให้เชิญหน่วยงานเจ้าของร่างกฎหมายและหน่วยงานหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมชี้แจงและปรึกษาหารือร่วมกัน

๒. คณะอนุกรรมการชุดดังกล่าวมีความเห็นว่า การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเพื่อระงับข้อพิพาทในทางอาญา มีร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... ซึ่งกระทรวงยุติธรรมเสนอ และ (๒) ร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. .... ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอ โดยคณะอนุกรรมการพิจารณาแล้ว มีมติเห็นควรสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... เป็นกฎหมายสำหรับการระงับข้อพิพาทในทางอาญา และเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. .... มีความซ้ำซ้อนกับร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว จึงไม่มีความจำเป็นต้องยกร่างพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยคดีอาญาในชั้นการสอบสวนของเจ้าพนักงานตำรวจ พ.ศ. .... ขึ้นใหม่

๓. กพยช. ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ได้มีมติเห็นควรสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... เป็นกฎหมายสำหรับการระงับข้อพิพาทในทางอาญาและให้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการตามขั้นตอนในการเสนอกฎหมายต่อไป

/ ๔. คณะรัฐมนตรี ...

๔. คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติ มาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไปพิจารณาความสอดคล้อง ของตำแหน่งพนักงานสอบสวนตามร่างพระราชบัญญัตินี้กับคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๗ เรื่อง การกำหนดตำแหน่งของข้าราชการตำรวจซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวน สั่ง ณ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ อีกครั้งหนึ่ง และให้รายงานรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ทราบ แล้วส่งให้คณะกรรมการ ประสานสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาก่อนเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป

๕. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือแจ้งว่า ในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้อง คดีอาญา พ.ศ. .... ยังมีประเด็นข้อกังวลหลายประการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงมีมติให้ชะลอการดำเนินการ ในเรื่องนี้ไว้ก่อน และให้กระทรวงยุติธรรมนำไปหารือร่วมกับสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และฝ่ายกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และให้เสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

๖. สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพยช. ได้มีการหารือร่วมกับ สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงยุติธรรมได้ยืนยันร่างพระราชบัญญัติ มาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ในการนี้ จึงเห็นควรเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ต่อคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๙ สำหรับการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติบางประการที่สำนักงานอัยการสูงสุดดำเนินการ ตามข้อสังเกตของสำนักงานศาลยุติธรรมนั้น เป็นกรณีปรับปรุงแก้ไขในชั้นสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ ดังนั้น หากคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นชอบให้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เห็นควรเสนอให้ดำเนินการส่งร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจ พิจารณาอีก ซึ่งขณะนี้เรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

ประเด็นอภิปราย

ประธานกรรมการ ได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมต่อที่ประชุมว่า ในการบริหารงานระยะแรก ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้มีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมหลายหน่วยงานเสนอ ร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการชะลอการฟ้องต่อ คสช. เพื่อพิจารณาหลายฉบับ จึงได้มีการรวมร่าง กฎหมายเพื่อให้มีช่องทางกระแสหลักในการชะลอการฟ้อง ในความเป็นจริงแล้วการชะลอการฟ้องนั้น สามารถชะลอโดยเหตุอื่นได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ที่ระบุให้มีการไกล่เกลี่ยและประนีประนอมข้อพิพาท ซึ่งแตกต่างจากร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้อง คดีอาญาที่เป็นการชะลอเชิงบังคับอย่างถาวร เมื่อเข้าสู่กระบวนการชะลอการฟ้องก็จะส่งผลกระทบต่อสิทธิของ ผู้เสียหายในการฟ้องคดี อีกทั้ง ในร่างกฎหมายได้ระบุให้คดีฐานความผิดมีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปี สามารถ เข้าสู่มาตรการชะลอการฟ้องได้ทั้งหมดโดยคดีไม่ขึ้นสู่การพิจารณาของศาล ทั้งนี้ ได้มีข้อทักท้วงในเชิงวิชาการ จากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา ในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และการระบุให้มีการ ชะลอการฟ้องกับความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกิน ๕ ปีนั้น ย่อมส่งผลให้มีคดีที่อยู่ในข่ายที่ต้องชะลอการฟ้อง เป็นจำนวนมากประมาณ ๕๐๐ ฐานความผิด และอาจทำให้การใช้ดุลพินิจของศาลในการกำหนดอัตราโทษ ไม่เหมาะสมกับความเป็นจริง คณะรัฐมนตรีจึงมีมติมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือประเด็นดังกล่าว

ร่วมกัน ซึ่ง กพยช. ได้หารือร่วมกันแล้วแต่ไม่มีข้อยุติ ทั้งนี้ การชะลอการฟ้องถือเป็นอีกมาตรการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดความเป็นธรรมขึ้นในสังคมและช่วยในการลดปริมาณขึ้นสู่ศาล แต่หากประชาชนในสังคมยังไม่เข้าใจเจตนาของมาตรการดังกล่าว ก็อาจเป็นการลดความน่าเชื่อถือของกระบวนการยุติธรรมได้ อย่างไรก็ตาม ในต่างประเทศได้มีการนำวิธีการเพื่อความปลอดภัยมาใช้ในการกำหนดโทษ ซึ่งอาจนำมาประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางในการทบทวนระบบการลงโทษและมาตรฐานของโทษ รวมทั้งการชะลอการฟ้องด้วย ซึ่งถือเป็นอีกด้านหนึ่งในการปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้ครบถ้วนทั้งระบบ

มติที่ประชุม ๑. ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติมาตรการแทนการฟ้องคดีอาญา พ.ศ. .... ยังมีข้อกังวลของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่จะส่งผลกระทบต่อผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และสังคมโดยรวม และยังไม่มีการสร้างความรับรู้และความเข้าใจให้กับประชาชน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ รวมทั้งยังมีความคลาดเคลื่อนในการสื่อสารกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งหากผลักดันร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อไป อาจจะทำให้เกิดประเด็นความขัดแย้งหรือข้อถกเถียงในสังคมได้ จึงเห็นควรชะลอการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไว้ก่อน และให้นำมาตรการดังกล่าวไปพิจารณาภายใต้กรอบการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบต่อไป

๒. ให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

๕.๒ ดอกเบี้ยในกรณีการผิดนัดชำระหนี้

ประธานกรรมการฯ ได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า รัฐบาลได้รับการร้องเรียนเรื่องดอกเบี้ยผิดนัด ว่าควรมีการปรับลดอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวลง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ กำหนดให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่ง (๗.๕) ต่อปี ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบอัตราดอกเบี้ยผิดนัดกับดอกเบี้ยประเภทอื่นแล้ว อัตราดอกเบี้ยผิดนัดจึงถูกมองว่าไม่มีความเป็นธรรมเนื่องจากมีอัตราสูง จึงหารือกรรมการในที่ประชุม กพยช. ว่าจะสามารถดำเนินการพิจารณาเรื่องดังกล่าวได้หรือไม่ อย่างไร

รองประธานกรรมการฯ ได้มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากกระทรวงยุติธรรมมีภารกิจในการบูรณาการงานพัฒนากฎหมาย จึงเสนอให้คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และสำนักงานกิจการยุติธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ ของ กพยช. พิจารณาประเด็นดอกเบี้ยในกรณีที่มีการผิดนัดชำระหนี้

มติที่ประชุม มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการฯ หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาดอกเบี้ยในกรณีผิดนัดชำระหนี้ และรายงาน กพยช. ต่อไป

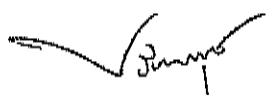
๕.๓ การนัดหมายการประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้แจ้งต่อที่ประชุมว่า ฝ่ายเลขานุการฯ ได้กำหนดวาระที่จะเข้าสู่การพิจารณาของ กพยช. ในครั้งถัดไปไว้เรียบร้อยแล้ว ดังนี้

- ๑) การลดความแออัดของผู้ต้องขังในเรือนจำ
- ๒) หลักเกณฑ์ในการจัดตั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
- ๓) รายงานประจำปี พ.ศ.๒๕๕๙ คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

มติที่ประชุม รับทราบระเบียบวาระการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ ในเดือนธันวาคม โดยให้ฝ่ายเลขานุการฯ ประสานวัน เวลา และสถานที่ในการประชุม แล้วแจ้งกรรมการเพื่อทราบอีกครั้ง

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ น.

(นางสาวปริยานุช สันติวงศ์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
ผู้จัดรายงานการประชุม

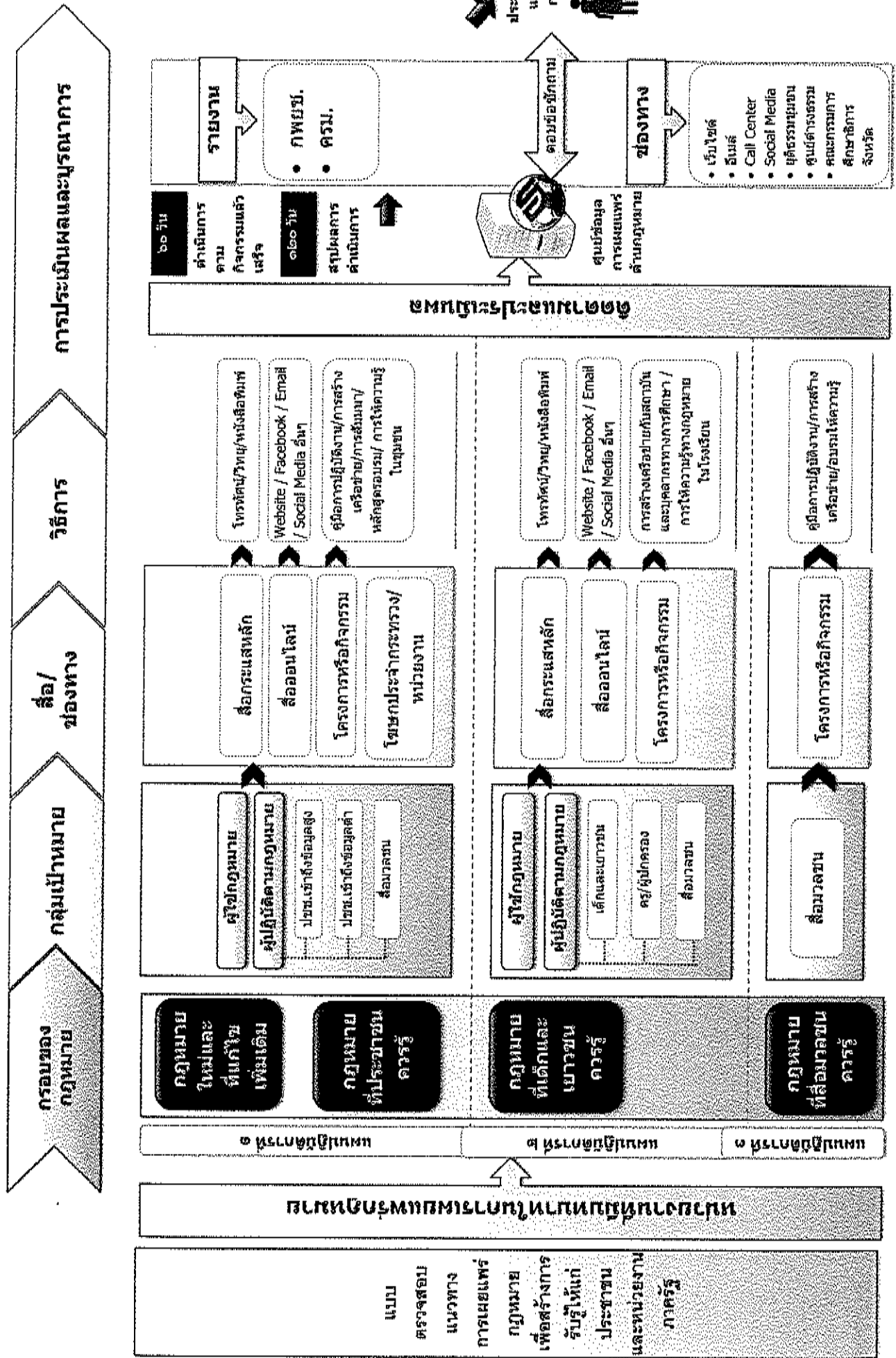

(นายสายชล ยิ่งรอด)
ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการพัฒนาการ
บริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้จัดรายงานการประชุม

(นายวัลลภ นาคบัว)
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม

සමාජ සේවකයෙකු

[illegible]

แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

๑. ความเป็นมา

สืบเนื่องจากปัญหา “ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม” คณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบกับนโยบายเร่งด่วน ตามแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ ได้แก่ นโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน โดยให้มีการพัฒนารูปแบบ วิธีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยมอบหมายให้เป็นภารกิจของคณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย

๒. สภาพปัญหา

คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ได้มีการดำเนินการเพื่อศึกษาวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการที่ประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ด้วยการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการจากการศึกษาวิจัย การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา และการสำรวจความคิดเห็นภาคประชาชน สามารถสรุปสาเหตุของปัญหาได้ ดังนี้

๒.๑ ในประเทศไทย มีกฎหมายเป็นจำนวนมาก ทั้งกฎหมายที่มีอยู่เดิม กฎหมายที่มีการปรับปรุงแก้ไข และกฎหมายใหม่ ประชาชนไม่สามารถแยกแยะเพื่อศึกษาให้เกิดการรับรู้ ไม่ทราบแหล่งเพื่อการศึกษาค้นคว้า นอกจากนี้ ภาษาในตัวบทกฎหมายเป็นภาษาที่ยากแก่การตีความและสร้างความเข้าใจ

๒.๒ หน่วยงานที่ออกกฎหมาย หรือเป็นผู้ถือกฎหมาย มิได้ดำเนินการเพื่อเผยแพร่กฎหมายสู่ประชาชน หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ รวมทั้งกฎหมายที่มีการเผยแพร่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงแบบให้ง่ายและเป็นที่จดจำของประชาชน

๒.๓ หน่วยงานที่มีการเผยแพร่สร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย ดำเนินการด้วยวิธีการ หรือช่องทางที่เห็นว่าเหมาะสม โดยไม่มีระเบียบแบบแผนและวิธีการที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภท รวมทั้งไม่มีการประเมินผลว่าสามารถสร้างการรับรู้ได้เพียงใด

๒.๔ หน่วยงานภาคสื่อมวลชนมีบทบาทในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนได้มากกว่าหน่วยงานภาครัฐ แต่พบว่า สื่อมวลชนเองยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และยังไม่มีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการปฏิบัติให้แก่สื่อมวลชน

๒.๕ ประชาชนไม่สนใจที่จะรับรู้กฎหมาย จะสนใจเฉพาะเมื่อตนถูกผลกระทบ ประชาชนบางกลุ่มสามารถขอความช่วยเหลือหาความรู้หรือหาที่ปรึกษาได้เอง ในขณะที่ประชาชนบางกลุ่มไม่สามารถทำได้

๒.๖ ไม่มีการบูรณาการด้านการเผยแพร่กฎหมายระหว่างหน่วยงานต่างๆ

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ

๓.๒ เพื่อให้ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐรับรู้กฎหมายได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

๓.๓ เพื่อให้การทำงานด้านการเผยแพร่กฎหมายมีการบูรณาการจากทุกหน่วยงาน และมีศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย

๔. หน่วยงานที่มีบทบาทในการเผยแพร่กฎหมาย

การเผยแพร่กฎหมายที่มีอยู่ในประเทศไทยนั้น นอกจากเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เป็นเจ้าของกฎหมาย หรือเป็นผู้เสนอกฎหมาย ยังมีความเกี่ยวเนื่องกับหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายและมีบทบาทร่วมหรือสามารถดำเนินการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้กฎหมายได้ ดังนั้น หน่วยงานที่มีบทบาทร่วมในการเผยแพร่กฎหมายประกอบไปด้วย ๕ หน่วยงาน ได้แก่

(๑) หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย (หน่วยงานเจ้าของเรื่อง) หมายถึง หน่วยงานที่ปฏิบัติงานในการดำเนินการเสนอหรือยกร่างกฎหมายและผู้ปฏิบัติงานด้านอื่นๆ ในหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย

(๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย หมายถึง หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงหน่วยงานอื่นๆ ที่ต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่

(๓) หน่วยงานผู้มีบทบาทร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย หมายถึง หน่วยงานที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้อาจมิได้เป็นผู้เสนอกฎหมาย แต่สามารถมีบทบาทร่วมหรือสามารถดำเนินการเพื่อการเผยแพร่หรือสร้างการรับรู้กฎหมายได้ เช่น สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ฯลฯ

(๔) หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนการใช้กฎหมาย หมายถึง หน่วยงานที่สนับสนุนการใช้กฎหมาย โดยจะเป็นหน่วยงานที่ใช้กฎหมายในการขับเคลื่อนเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ เช่น องค์กรภาคเอกชน องค์กรอิสระ (NGO) กลุ่มกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) ฯลฯ

(๕) สื่อสารมวลชน หมายถึง องค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับข่าวสารต่างๆ เช่น สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าว วิทย์และโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าว นักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสมาคมนักข่าว วิทย์และโทรทัศน์ไทย ซึ่งเป็นกลุ่มของผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านร่วมกันส่งข่าวสารในฐานะที่เป็นสมาชิกขององค์กรสื่อสารมวลชน นับเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญที่จะต้องได้รับความรู้ที่ถูกต้อง ก่อนที่จะดำเนินการเผยแพร่ออกสู่ประชาชนต่อไป

๕. กรอบของกฎหมาย

กรอบของกฎหมายที่มีความสำคัญที่จะต้องมีการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้ ประกอบด้วย

กรอบที่ ๑ กฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติม หมายถึง กฎหมายใหม่ที่มีความสำคัญและมีผลกระทบต่อประชาชนส่วนใหญ่และที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมายที่เพิ่งมีการประกาศใช้ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบทั้งในทางที่ดีหรือในทางที่จะเป็นการจำกัดสิทธิต่อประชาชนในวงกว้างและประชาชนควรรู้ เช่น พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติการให้บริการด้านนิติวิทยาศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๙ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นต้น

โดยสามารถแบ่งช่วงเวลาในการเผยแพร่กฎหมาย ออกเป็น ๒ ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ ๑ ร่างกฎหมายผ่านความเห็นชอบจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติหรือวุฒิสภา ในวาระที่ ๑ หากหน่วยงานเจ้าของเรื่องพิจารณาเห็นว่ากฎหมายใหม่บางฉบับ จะกระทบสิทธิหรือจำกัดสิทธิของประชาชน อาจพิจารณาดำเนินการเผยแพร่ให้แก่ประชาชนได้ทันที

ช่วงที่ ๒ หากกฎหมายฉบับนั้นๆ ไม่กระทบสิทธิหรือจำกัดสิทธิของประชาชนให้ดำเนินการเผยแพร่ได้หลังจากมีการประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้วไม่เกิน ๖๐ วัน และมีการแก้ไขเพิ่มเติมในภายหลัง

กรอบที่ ๒ กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน สิทธิหน้าที่และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนควรรู้ เช่น พระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕, พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นต้น

กรอบที่ ๓ กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิหน้าที่หรือการประพฤติปฏิบัติตนของเด็กและเยาวชน เพื่อให้อยู่ในกรอบของเด็กและเยาวชนที่ดี รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม ในกรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดหรือฝ่าฝืนต่อกฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒, พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้น

กรอบที่ ๔ กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้ หมายถึง กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องสื่อมวลชนทุกสาขา จะต้อง มีจริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อการเสนอข้อมูลข่าวสารด้วยคุณภาพ และมีคุณธรรม ซึ่งกฎหมายจะต้องใช้กำกับ ดูแล ส่งเสริมการทำงานของสื่อมวลชน ทั้งในด้านความเรียบร้อยในการดำเนินงานและคุ้มครองการทำหน้าที่และ สิทธิเสรีภาพของสื่อ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา (การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และการหมิ่นประมาท) พระราชบัญญัติ ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและ วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ พระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ และชุดกฎหมาย เศรษฐกิจดิจิทัล

๖. กลุ่มเป้าหมาย

การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจนนั้น เพื่อให้สามารถกำหนดช่องทางและวิธีการเผยแพร่ที่เหมาะสมได้ ซึ่งในการดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐนั้น มีการแบ่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้กฎหมาย และกลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย

๖.๑ กลุ่มผู้ใช้กฎหมาย ประกอบด้วย

- **เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย (หน่วยงานเจ้าของเรื่อง)** หมายถึง เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ผู้รับผิดชอบการดำเนินการยกร่างกฎหมายฉบับนี้ ในหน่วยงานเจ้าของเรื่อง
- **เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย** หมายถึง พนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ พนักงานอัยการ ซึ่งมีหน้าที่ใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา รวมถึงเจ้าพนักงานอื่นๆ ที่ต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น เจ้าพนักงาน สรรพากรใช้ประมวลกฎหมายรัษฎากรในการเก็บภาษีอากรต่างๆ เจ้าพนักงานศุลกากรใช้กฎหมายศุลกากรจัดเก็บ ภาษีสินค้าส่งเข้าและส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เป็นต้น
- **เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย** หมายถึง หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้อาจมิได้เป็นผู้เสนอกฎหมาย แต่มีความเกี่ยวเนื่อง และสามารถมีส่วนร่วมหรือสามารถดำเนินการเพื่อการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้กฎหมายได้

๖.๒ กลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่จะต้องมีการเผยแพร่และสร้างการรับรู้ ทางกฎหมาย ซึ่งได้มีการระบุปัญหาไว้ในเบื้องต้นว่า “ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม” และให้มีการพัฒนารูปแบบ วิธีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายและ กระบวนการยุติธรรมให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

- **ประชาชนผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสูง** หมายถึง ประชาชนผู้ที่สามารถ เข้าถึงสื่อต่างๆ ได้โดยง่าย เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ Social Media และสื่อออนไลน์ (Internet) ประชาชน กลุ่มนี้ มีความสามารถสืบค้นข้อมูลทางกฎหมายเพิ่มเติมได้เองหากมีความสนใจ
- **ประชาชนผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลต่ำ** หมายถึง ประชาชนระดับชาวบ้าน ที่อาจได้รับความรู้จากสื่อกระแสหลัก เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ แต่ยังไม่สามารถสืบค้นข้อมูลทางกฎหมาย ด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนกลุ่มนี้จึงต้องใช้ช่องทาง ที่แตกต่างกัน เช่น การกระจายเสียงตามหมู่บ้าน การจัดกิจกรรมในชุมชน เป็นต้น
- **เด็กและเยาวชน** เป็นกลุ่มเป้าหมายที่นอกจากการให้ความรู้ทั่วไปแล้ว จะต้องมีการ เน้นหนักที่การเสริมสร้างจิตสำนึก ส่งเสริมการเคารพกฎหมายและรักความยุติธรรม เพื่อที่จะเติบโตเป็นพลเมือง ที่มีคุณค่าในสังคมสืบต่อไป ซึ่งในการเผยแพร่ให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายนี้ต้องมีวิธีการเฉพาะที่เข้าใจง่าย สนุกสนาน และสอดแทรกหรือปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะ การเผยแพร่ที่มุ่งเน้นเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

- **ครู/ผู้ปกครอง**

ครู หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่หรือมีอาชีพการสอนหรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ ในสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และที่เทียบเท่า รวมถึงการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดาและ/หรือมารดา และ/หรือผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองดูแลหรือบุคคลซึ่งศาลตั้งให้อำนาจปกครองผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และไม่มีบิดามารดาหรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง

- **นักสื่อสารมวลชน** หมายถึง บุคลากรภายในองค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับข่าวสารต่างๆ เช่น สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย เป็นต้น

๗. สื่อหรือช่องทาง และวิธีการ

ในการดำเนินการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ มีสื่อหรือช่องทาง และวิธีการมากมายหลายอย่างตามพื้นฐานของหลักการประชาสัมพันธ์ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย หน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเผยแพร่กฎหมาย หน่วยงานที่เป็นภาคีเครือข่ายที่สนับสนุนการใช้กฎหมาย และสื่อสารมวลชนจะต้องพิจารณาสาระสำคัญของข้อกฎหมายที่จะมีการเผยแพร่ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย แล้วจึงกำหนดสื่อหรือช่องทาง และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม

สื่อหรือช่องทางที่ใช้ในการสื่อสาร หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยในการนำส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ประกอบด้วยสื่อหรือช่องทาง ๔ ประเภท คือ

(๑) สื่อกระแสหลัก หมายถึง สื่อที่ใช้เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารแก่ประชาชน และเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

(๒) สื่อออนไลน์ หมายถึง สื่อที่เป็นทางเลือก สื่อเสริมหรือสื่อใหม่ที่สามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา ได้ตอบกับผู้รับสารได้ในทันที และสามารถจัดเก็บสารสนเทศไว้ได้โดยง่าย

(๓) โครงการหรือกิจกรรม หมายถึง การดำเนินการในรูปแบบโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย

(๔) โฆษกประจำกระทรวงหรือหน่วยงาน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารของกระทรวงหรือหน่วยงานนั้นๆ แก่สื่อมวลชน

วิธีการในการสื่อสาร หมายถึง วิธีการต่างๆ ในการส่งผ่านข้อมูลหรือสารสนเทศให้อีกฝ่ายหนึ่งรับรู้ ความหมายของอีกฝ่ายหนึ่ง ได้แก่

- การเผยแพร่ผ่านสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น
- การเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เช่น Website, E-mail , Facebook , Twitter, Line เป็นต้น
- การจัดโครงการหรือกิจกรรม เช่น การให้ความรู้ผ่านผู้นำเครือข่ายในชุมชนต่างๆ เครือข่ายยุติธรรมชุมชน เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง หรือศูนย์ดำรงธรรม การให้ความรู้ทางกฎหมายในโรงเรียน การสร้างเครือข่ายกับสถาบันและบุคลากรทางการศึกษา เช่น คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) การจัดหน่วยเคลื่อนที่ในชุมชน การจัดให้มีที่ปรึกษาทางกฎหมาย เป็นต้น

- โฆษกประจำกระทรวงหรือหน่วยงาน เช่น การประชาสัมพันธ์เนื้อหาของกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายใหม่ของกระทรวงหรือหน่วยงาน เป็นต้น

๘. การติดตามและประเมินผล

การดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐนั้น จะต้องมีการติดตามความก้าวหน้า เพื่อกำกับดูแลการทำงานให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งทำให้หน่วยงานทราบถึงผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการ โดยแนวทางในการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย

- กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการดำเนินการเผยแพร่กฎหมายฯ เพื่อเป็นการติดตามและประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินการและเป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงผลการดำเนินการต่อไป
- ติดตามผลการดำเนินงานตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายฯ อย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรม โดยต้องดำเนินการตามกิจกรรมให้แล้วเสร็จ ภายใน ๖๐ วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการ
- ตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายฯ หากมีการเปลี่ยนแปลงในระดับนโยบาย เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงแนวทางการเผยแพร่กฎหมายให้ทันต่อสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
- รวบรวมและสรุปผลการดำเนินการเผยแพร่กฎหมาย และรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งจัดส่งผลผลิต เช่น โปสเตอร์ วีดิทัศน์ คู่มือการปฏิบัติงาน เป็นต้น มายังศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ภายใน ๑๒๐ วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการ

สำหรับการติดตามและประเมินผล หน่วยงานที่ดำเนินการจะต้องพิจารณากำหนดตัวชี้วัดที่สามารถบอกได้ว่าการเผยแพร่กฎหมายประสบความสำเร็จหรือไม่ ซึ่งอาจประเมินได้จากการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน (Reach) การตระหนักรู้ (Awareness) ความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมาย (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการแก้ปัญหาเมื่อได้รับผลกระทบทางกฎหมาย (Solve Solution)

๙. ระยะเวลาในการดำเนินการ (Phasing)

สามารถแบ่งระยะเวลาในการดำเนินการ ออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ ๑ ให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการเผยแพร่กฎหมายของกระทรวงตนเอง หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน เช่น กฎหมายที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ เป็นผู้รักษาการณ เป็นต้น
- ระยะที่ ๒ ให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการเผยแพร่กฎหมายอื่น ๆ ตามที่หน่วยงานเห็นสมควรว่าควรมีการดำเนินการเผยแพร่ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน

๑๐. การบูรณาการเพื่อการเผยแพร่กฎหมาย

การบูรณาการเพื่อการเผยแพร่กฎหมายนั้น สำนักงานกิจการยุติธรรมในฐานะฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการกำหนดนโยบายขับเคลื่อนและสร้างการรับรู้ด้านกฎหมาย จะดำเนินการเป็นศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการเผยแพร่และสร้างการรับรู้ทางกฎหมายเพื่อให้ประชาชน มีความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งเป็นศูนย์กลางรับผิดชอบกำกับดูแลและประสานงานกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม สถาบันการศึกษา และองค์กรภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย ซึ่งเป็นการบูรณาการด้านฐานข้อมูลทางด้านกฎหมายระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

๑๑. การตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานของรัฐที่เป็นผู้เสนอให้มีหรือปรับปรุงกฎหมาย ต้องดำเนินการจัดทำแบบตรวจสอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ โดยบรรจุเป็นส่วนหนึ่งของการเสนอหรือปรับปรุงร่างกฎหมายก่อนเสนอคณะรัฐมนตรี และเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการของร่างกฎหมายให้สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งให้สำนักงานกิจการยุติธรรมพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ของแต่ละหน่วยงาน

แผนปฏิบัติการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

แผนปฏิบัติการที่ ๑ : แผนปฏิบัติการสำหรับกฎหมายใหม่และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกฎหมายที่ประชาชนควรรู้

กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์/เนื้อหา	สื่อ/ช่องทาง	รูปแบบ/วิธีการ	ผู้รับผิดชอบดำเนินการ	หมายเหตุ
ผู้ใช้กฎหมาย - เจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน - เจ้าของกฎหมาย - เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย - เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้รับทราบพร้อมในการเผยแพร่กฎหมาย	เพื่อให้เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเจ้าของกฎหมาย และเจ้าพนักงาน ซึ่งเป็นผู้ใช้กฎหมาย มีความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมายใหม่ และจะมีการออกกฎหมายใหม่ และสามารถใช้กฎหมายใหม่ได้อย่างถูกต้อง	- โครงการหรือกิจกรรม - โฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือหน่วยงาน	- จัดหลักสูตรการฝึกอบรม / สัมมนาแก่เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย และหน่วยงานที่เป็นผู้ใช้กฎหมาย - จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานหรือเอกสารราชการเผยแพร่สาระสำคัญของกฎหมาย	หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ช่วงเวลาการดำเนินการเผยแพร่ : ช่วงที่ ๑ ดำเนินการในช่วงที่ร่างกฎหมายผ่านความเห็นชอบสภาผู้แทนราษฎรหาหน่วยงานเจ้าของเรื่องพิจารณาเห็นว่ากฎหมายใหม่บางฉบับจะกระทบสิทธิ์หรือจำต้องเสียของประชาชน อาจพิจารณาดำเนินการได้ ช่วงที่ ๒ ดำเนินการหลังจากกฎหมายประกาศใช้พระราชบัญญัติภายใน ๖๐ วัน หน่วยงานผู้เสนอกฎหมายจะต้องดำเนินการจัดทำเอกสารเผยแพร่ (Bulletin/E-Bulletin) สาระสำคัญของกฎหมายใหม่ ซึ่งเป็นคู่มือฉบับหลักในการเผยแพร่ เพื่อให้ข้อมูลที่มีความถูกต้องและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้อ้างอิงในทางเผยแพร่ได้
กลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ประชาชนที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสูง	เพื่อสร้างความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมายให้แก่กลุ่มเป้าหมายรับทราบ และเข้าใจในกฎหมาย เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	- สื่อกระแสหลัก - สื่อออนไลน์ - โครงการหรือกิจกรรม	- สื่อกระแสหลัก - โทรทัศน์ (รายงานพิเศษ/สอสดแทรก ในเนื้อหาของการนำเสนอข่าว) - วิทยุ (รายงานพิเศษ/สอสดแทรกในเนื้อหาของการนำเสนอข่าว) - หนังสือพิมพ์ (คอลัมน์พิเศษ/สอสดแทรกในเนื้อหาของการนำเสนอข่าว) - สื่อออนไลน์ - Social Media/Website - โครงการหรือกิจกรรม - กิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย เช่น การจัดงาน Event การตอบปัญหากฎหมาย การแข่งขัน การประกวดกฎหมาย เป็นต้น	- หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย - หน่วยงานผู้รับทราบร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย	

กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์/เนื้อหา	สื่อ/ช่องทาง	รูปแบบวิธีการ	ผู้รับผิดชอบดำเนินการ	หมายเหตุ
- ประชาชนที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลได้	เพื่อสร้างความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมายให้แก่กลุ่มเป้าหมายรับทราบ และเข้าใจในกฎหมาย เพื่อนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง	- สื่อกระแสหลัก - โครงการหรือกิจกรรม	- สื่อกระแสหลัก • โทรทัศน์ (รายงานพิเศษ/สอเดแทรกในเนื้อหาของกรรมาธิการ) • วิทยุชุมชน (รายงานพิเศษ/สอเดแทรกในเนื้อหาของกรรมาธิการ) • หนังสือพิมพ์ (คอลัมน์พิเศษ/สอเดแทรกในเนื้อหาของกรรมาธิการ) - โครงการหรือกิจกรรม • จัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านกฎหมาย ผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดงาน Event การตอบปัญหากฎหมาย การรณรงค์ให้ความรู้ด้านกฎหมาย เป็นต้น • การจัดกิจกรรมให้ความรู้ผ่านผู้นำเครือข่ายในชุมชนต่างๆ เช่น เครือข่ายยุติธรรมชุมชน เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง ฯลฯ	- หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย - หน่วยงานผู้รับบทบาทร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย	
• สื่อมวลชน	เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่สื่อมวลชนได้รับทราบรายละเอียดของกฎหมายใหม่หรือที่แก้ไขเพิ่มเติม มีความรู้ความเข้าใจในสาระสำคัญของกฎหมาย และนำไปปฏิบัติหรือถ่ายทอด สื่อสารต่อได้อย่างถูกต้อง	โครงการหรือกิจกรรม	- โครงการหรือกิจกรรม • การจัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายในกลุ่มนักสื่อสารมวลชน • การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน	- หน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย - หน่วยงานผู้รับบทบาทร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย - องค์การสื่อมวลชน	

แผนปฏิบัติการที่ ๒ : แผนปฏิบัติการสำหรับกฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้

กลุ่มเป้าหมาย	วัตถุประสงค์/เนื้อหา	สื่อ/ช่องทาง	รูปแบบ/วิธีการ	ผู้รับผิดชอบดำเนินการ	หมายเหตุ
ผู้ใช้กฎหมาย - เจ้าหน้าที่หน่วยงาน - เจ้าหน้าที่กฎหมาย มีความรู้ - เจ้าหน้าที่กฎหมาย มีความเข้าใจ บทบาทหน้าที่และ - เจ้าหน้าที่กฎหมาย สามารถให้ข้อมูลและถ่ายทอดได้ - เจ้าหน้าที่กฎหมาย อย่างถูกต้อง - เจ้าหน้าที่หน่วยงาน - ผู้รับทราบพร้อมไมการ - เผยแพร่กฎหมาย	เพื่อให้เจ้าหน้าที่หน่วยงาน เจ้าของกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้ใช้กฎหมาย มีความรู้ ความเข้าใจ บทบาทหน้าที่และ สามารถให้ข้อมูลและถ่ายทอดได้ อย่างถูกต้อง	- โครงการหรือกิจกรรม - โซเชียลประจำกระทรวง - หรือหน่วยงาน	• จัดหลักสูตรการฝึกอบรม / • จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานหรือ • จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานหรือ • เอกสารราชการเพื่อเผยแพร่ • สารสนเทศของกฎหมาย • การสร้างเครือข่ายกับสถาบัน • และบุคลากรทางทหารศึกษา เช่น • คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด • (กศจ.)	- หน่วยงานผู้เสนอ - หน่วยงาน และหน่วยงาน - ที่เกี่ยวข้อง	หน่วยงานผู้เสนอ จัดทำเอกสารเผยแพร่ (Bulletin) สาระสำคัญของกฎหมายใหม่ ซึ่งเป็นคู่มือฉบับ หลักในการเผยแพร่ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความ ถูกต้อง และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องสามารถ นำไปใช้อ้างอิงในการเผยแพร่ได้
กลุ่มผู้ใช้กฎหมาย - เด็กและเยาวชน	เพื่อสร้างความเข้าใจใน สาระสำคัญของกฎหมายให้แก่ กลุ่มเป้าหมายรับทราบ และเข้าใจ ในกฎหมายเพื่อนำไปปฏิบัติได้ อย่างถูกต้อง	- สื่อกระแสหลัก - โครงการหรือกิจกรรม	- สื่อกระแสหลัก • โทรทัศน์ (สื่อบริษัท/หนังสือ • สอดแทรกในเนื้อหาของการ • นำเสนอข่าว • วิจัย (รายงานพิเศษ/ • สอดแทรกในเนื้อหาของการ • นำเสนอข่าว) • หนังสือพิมพ์ (คอลัมน์พิเศษ/ • สอดแทรกในเนื้อหาของการ • นำเสนอข่าว) - โครงการหรือกิจกรรม • การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ • ความเข้าใจ ถ่ายทอดสาระสำคัญของ • ของกฎหมายให้กับสถานศึกษา • กิจกรรมสืบสวนการ • ให้ความรู้ทางกฎหมาย • การให้ความรู้ทางกฎหมาย • ในโรงเรียน	- หน่วยงานผู้เสนอ - หน่วยงานผู้มีบทบาท - ร่วมในการเผยแพร่ - หน่วยงาน	

แบบตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	
๑. ชื่อร่าง พ.ร.บ. (โปรดระบุ)	
๒. ชื่อส่วนราชการหรือหน่วยงานผู้เสนอ (โปรดระบุ)	
ส่วนที่ ๒ การตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมาย	
๑. กรอบของกฎหมาย ☐ (๑) กฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติม ☐ (๒) กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ☐ (๓) กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ ☐ (๔) กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้	
๒. กลุ่มเป้าหมาย ๒.๑ ผู้ใช้กฎหมาย ☐ (๑) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย ☐ (๒) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ☐ (๓) เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้มีบทบาทร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย	๒.๒ ผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย ☐ (๑) ประชาชนผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสูง ☐ (๒) ประชาชนผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลต่ำ ☐ (๓) เด็กและเยาวชน ☐ (๔) ครู/ผู้ปกครอง ☐ (๕) นักสื่อสารมวลชน
๓. สื่อ/ช่องทางการสื่อสาร ๓.๑ สื่อกระแสหลัก ☐ (๑) วิทยุ (โปรดระบุ) ..... ☐ (๒) โทรทัศน์ (โปรดระบุ) ..... ☐ (๓) สื่อสิ่งพิมพ์ (โปรดระบุ) ..... ☐ (๔) อื่นๆ (โปรดระบุ)	
๓.๒ สื่อออนไลน์ ☐ (๑) Website (โปรดระบุ) ..... ☐ (๒) Facebook (โปรดระบุ) ..... ☐ (๓) E-mail (โปรดระบุ) ..... ☐ (๔) Twitter (โปรดระบุ) ..... ☐ (๕) อื่นๆ (โปรดระบุ)	
๓.๓ โครงการ/ กิจกรรม (โปรดระบุ) ๑. .... ๒. .... ๓.	
๓.๔ โฆษกประจำกระทรวง/หน่วยงาน ☐ (๑) แดงและเผยแพร่ข้อมูลต่อสื่อมวลชนและประชาชน (โปรดระบุ) ..... ☐ (๒) อื่น ๆ (โปรดระบุ)	
๔. การเผยแพร่/รูปแบบวิธีการ ☐ (๑) การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ /คู่มือ (เจ้าหน้าที่และประชาชน) ☐ (๒) การบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ☐ (๓) การจัดการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมาย ☐ (๔) อื่นๆ (โปรดระบุ)	

การตรวจสอบการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ

คำอธิบาย

๑. กรอบของกฎหมาย

(๑) กรอบที่ ๑ กฎหมายใหม่และแก้ไขเพิ่มเติม หมายถึง กฎหมายใหม่ที่มีความสำคัญและมีผลกระทบ ต่อประชาชนส่วนใหญ่และที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม หรือกฎหมายที่เพิ่งมีการประกาศใช้ ซึ่งการ บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวจะส่งผลกระทบทั้งในทางที่ดีหรือในทางที่จะเป็นการจำกัดสิทธิต่อประชาชน ในวงกว้างและประชาชนควรรู้

(๒) กรอบที่ ๒ กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน สิทธิหน้าที่และการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่ประชาชนควรรู้

(๓) กรอบที่ ๓ กฎหมายที่เด็กและเยาวชนควรรู้ หมายถึง กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่หรือ การประพฤติปฏิบัติตนของเด็กและเยาวชน เพื่อให้อยู่ในกรอบของเด็กและเยาวชนที่ดี รวมถึงกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม

(๔) กรอบที่ ๔ กฎหมายที่สื่อมวลชนควรรู้ หมายถึง กฎหมายที่ว่าด้วยเรื่องสื่อมวลชนทุกสาขา

๒. กลุ่มเป้าหมาย

เพื่อให้สามารถกำหนดช่องทางและวิธีการเผยแพร่ที่เหมาะสมได้ ซึ่งในการดำเนินการตามแนวทาง การเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างความรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐนั้น มีการแบ่งกลุ่มเป้าหมาย ออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ ๑) กลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย และ ๒) กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมาย

๒.๑ กลุ่มผู้ใช้กฎหมาย ประกอบด้วย

- **เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้เสนอกฎหมาย (หน่วยงานเจ้าของเรื่อง)** หมายถึง เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ผู้รับผิดชอบการดำเนินการร่างกฎหมายฉบับนี้ ในหน่วยงานเจ้าของเรื่อง

- **เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย** หมายถึง พนักงานสอบสวน พนักงานฝ่ายปกครอง ตำรวจ พนักงานอัยการ ซึ่งมีหน้าที่ใช้กฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา รวมถึงเจ้าพนักงานอื่นๆ ที่ต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่

- **เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานผู้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่กฎหมาย** หมายถึง หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้อาจมิได้เป็นผู้เสนอกฎหมาย แต่มีความเกี่ยวเนื่อง และสามารถมีส่วนร่วมหรือสามารถดำเนินการเพื่อการเผยแพร่เพื่อสร้างการรับรู้กฎหมายได้

๒.๒ กลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย เป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญที่จะต้องมีการเผยแพร่และสร้างการรับรู้ ทางกฎหมาย ประกอบด้วย

- **ประชาชนผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลสูง** หมายถึง ประชาชนผู้ที่สามารถเข้าถึง สื่อต่างๆ ได้โดยง่าย ประชาชนกลุ่มนี้ มีความสามารถที่จะสืบค้นข้อมูลทางกฎหมายเพิ่มเติมได้เองหากมี ความสนใจ

- **ประชาชนผู้ที่มีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลต่ำ** หมายถึง ประชาชนระดับชาวบ้านที่อาจได้รับ ความรู้จากสื่อกระแสหลัก แต่ยังไม่สามารถสืบค้นข้อมูลทางกฎหมายด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย การเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชนกลุ่มนี้จึงต้องใช้ช่องทางที่แตกต่างกัน เช่น การกระจายเสียงตาม หมู่บ้าน การจัดกิจกรรมในชุมชน เป็นต้น

- **เด็กและเยาวชน** เป็นกลุ่มเป้าหมายที่นอกจากการให้ความรู้ทั่วไปแล้ว จะต้องมีการเน้นหนัก ที่การเสริมสร้างจิตสำนึก ส่งเสริมการเคารพกฎหมายและรักความยุติธรรม ต้องมีวิธีการเฉพาะที่เข้าใจง่าย สนุกสนาน และสอดแทรกหรือปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงวัย โดยเฉพาะ การเผยแพร่ที่มุ่งเน้นเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา

- **ครู/ผู้ปกครอง**

ครู หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่หรือมีอาชีพการสอนหรือถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์ในสถานศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเทียบเท่า รวมถึงการศึกษานอกระบบโรงเรียน

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดาและหรือมารดา และหรือผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองดูแลหรือบุคคล ซึ่งศาลตั้งให้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ และไม่มีบิดามารดาหรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง

- **นักสื่อสารมวลชน** หมายถึง บุคลากรภายในองค์กรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องโดยตรงกับข่าวสารต่างๆ

๓. สื่อ/ช่องทางการสื่อสาร

ตัวกลางที่ช่วยในการนำส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ประกอบด้วยสื่อ/ช่องทางต่างๆที่เหมาะสมตามแต่ละกลุ่มเป้าหมาย

(๑) สื่อกระแสหลัก หมายถึง สื่อที่ใช้เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารแก่ประชาชน และเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

(๒) สื่อออนไลน์ หมายถึง สื่อที่เป็นทางเลือก สื่อเสริมหรือสื่อใหม่ที่เข้าถึงได้ตลอดเวลา โต้ตอบกับผู้รับสารได้ในทันที และสามารถจัดเก็บสารสนเทศไว้ได้โดยง่าย

(๓) โครงการหรือกิจกรรม หมายถึง การดำเนินการในรูปแบบโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อดำเนินการเผยแพร่ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมาย

(๔) โฆษกประจำกระทรวงหรือหน่วยงาน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข่าวสารของกระทรวงหรือหน่วยงานนั้นๆ แก่สื่อมวลชน

๔. การเผยแพร่/รูปแบบวิธีการ

การส่งผ่านข้อมูลหรือสารสนเทศให้แก่แต่ละกลุ่มเป้าหมาย ทราบความหมายของกฎหมาย โดยอาศัยวิธีการในรูปแบบต่างๆ

- การเผยแพร่ผ่านสื่อกระแสหลัก เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น
- การจัดทำสื่อเผยแพร่ในสื่อออนไลน์ เช่น Website, E-mail , Facebook , Twitter, Line เป็นต้น

- การจัดโครงการหรือกิจกรรม เช่น การให้ความรู้ผ่านผู้นำเครือข่ายในชุมชนต่างๆ เครือข่าย ยุติธรรมชุมชน เครือข่ายชุมชนเข้มแข็ง หรือศูนย์ดำรงธรรม การให้ความรู้ทางกฎหมายในโรงเรียน การสร้างเครือข่ายกับสถาบันและบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) การจัดหน่วยเคลื่อนที่ในชุมชน การจัดให้มีที่ปรึกษาทางกฎหมาย การจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์หรือคู่มือการปฏิบัติงาน การจัดอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมาย เป็นต้น

- โฆษกประจำกระทรวงหรือหน่วยงาน เช่น การประชาสัมพันธ์เนื้อหาของกฎหมาย โดยเฉพาะกฎหมายใหม่ของกระทรวงหรือหน่วยงาน เป็นต้น

๕. ระยะเวลาดำเนินการและการติดตามประเมินผล

หน่วยงานที่เป็นผู้เสนอหรือปรับปรุงกฎหมาย ต้องดำเนินการตามกิจกรรมให้แล้วเสร็จ ภายใน ๖๐ วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการ และต้องรวบรวมและสรุปผลการดำเนินการเผยแพร่กฎหมาย และรายงานผลการดำเนินการในภาพรวม ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น รวมทั้งจัดส่งผลผลิต เช่น โปสเตอร์ วิทยุทัศน์ คู่มือการปฏิบัติงาน เป็นต้น มายังศูนย์ข้อมูลการเผยแพร่ด้านกฎหมาย ภายใน ๑๒๐ วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการ

ควีนทีสุด

ที่ ตท ๐๑๐๐.๔/๒๒๓๕

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ส่วนที่สุต ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๕๕๘๔๕ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรีขอให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี ประเด็นความเห็นเรื่อง
แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพิจารณาแล้ว เห็นด้วยกับแนวทางการเผยแพร่กฎหมาย
เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ เนื่องจากจะช่วยสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและ
หน่วยงานภาครัฐในการเข้าถึงข้อมูลทางกฎหมายได้อย่างถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้ กระทรวง โดยสำนักงานรัฐบาล
อิเล็กทรอนิกส์ (สรอ.) ได้จัดทำช่องทางการเข้าถึงข้อมูลและบริการภาครัฐของหน่วยงานต่าง ๆ จากจุดเดียว ผ่าน
ศูนย์กลางข้อมูลและบริการภาครัฐสำหรับประชาชน (GovChannel) เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน
ทุกคนทุกกลุ่ม ทุกท้องถิ่นอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายพิเชฐ คุรงคเวโรจน์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองนโยบายและยุทธศาสตร์

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๒๗๘๖

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๘๘๐

Email : pawana.s@mict.go.th

สำเนาถูกต้อง

(จำเอกชัยพล ภูต้องลม)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๒๐๘.๔/๒๒๙๓๗

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๔๕๘๔๕ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึงให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณีคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเสนอเรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยได้พิจารณาสาระสำคัญของแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐแล้วเห็นว่า หลักการและเหตุผล รวมทั้งรูปแบบและวิธีการเผยแพร่กฎหมายเหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์แก่ประชาชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และหน่วยงานภาครัฐ เห็นควรให้ความเห็นชอบตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักกฎหมาย

โทร/โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๒๘๕๙

สำเนาถูกต้อง

(เจ้าเอกชัยพล ภูต้องลม)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด

ที่ ยธ ๐๙๐๓/ ๙๖๑๕

กระทรวงยุติธรรม

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ

อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๙

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่

กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

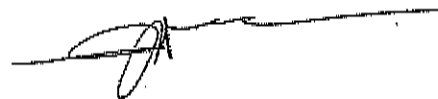
อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๒/ว(ล)๔๕๘๕๕ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอให้กระทรวงยุติธรรมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงยุติธรรมพิจารณาแล้วเห็นชอบในแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเสนอ เนื่องจากเรื่องนี้ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ประกอบกับเป็นเรื่องที่สอดคล้องกับนโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมแก่ประชาชน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๘ จึงสมควรที่จะมีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุพันธ์ ตันยุวรรธนะ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

สำนักงานกิจการยุติธรรม

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๗๓๐

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๓๒

ส่วนากฎต้อง

(เจ้าเอกชัยพล ภูต้องลม)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๒๐๘/๕๓๐๐

กระทรวงศึกษาธิการ
กทพ. ๑๐๓๐๐

๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๔๕๘๔๕ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้กระทรวงศึกษาธิการ
เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี กรณี คณะกรรมการพัฒนา
การบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติได้เสนอเรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน
และหน่วยงานภาครัฐ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ความแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาแล้ว เห็นชอบในหลักการตามแนวทางการเผยแพร่กฎหมาย
เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐดังกล่าว ซึ่งกำหนดแนวทางการสร้างความเข้าใจด้านกฎหมาย
และกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานปลัดกระทรวง

สำนักนิติการ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๒๘๖๖ ต่อ ๑๑๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๐๔๙๗

สำเนาถูกต้อง

(เจ้าเอกชัยพล ภูต้องลม)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด้านที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๑/ ๒๐๐๕

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด้านที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๔๕๕๕๕
ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเสนอเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีโดยด่วน ความละเอียดทราบแล้ว นั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้ว เห็นว่า ข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติเป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม ซึ่งแนวทางและแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอดังกล่าวนี้ สอดคล้องกับภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ที่มอบหมายให้สำนักงานฯ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลกฎหมายกลางของรัฐซึ่งจะต้องให้บริการแก่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และประชาชนทั่วไปอีกด้วย ดังนั้น คณะรัฐมนตรีสมควรให้ความเห็นชอบแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐตามข้อเสนอของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายทิสทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

งานหน้าห้องรองเลขาธิการฯ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๙๐๐- ๙ ต่อ ๒๒๑๕ (นายวรกรฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๐๑
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

สำเนาถูกต้อง

(ผู้ลงกฤษฎีกา ผู้ต้องลง)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด
ที่ ศย ๐๑๖/ ๖๕๓๕๗

สำนักงานศาลยุติธรรม
ถนนรัชดาภิเษก เขตจตุจักร
กทม. ๑๐๙๐๐

๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

เรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ว(ล) ๔๕๘๔๕
ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๙

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่า คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้เสนอเรื่อง แนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อพิจารณา จึงขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงานศาลยุติธรรมขอเรียนว่า การให้บริการการเรียนรู้แก่ประชาชนด้านกฎหมาย และการอำนวยความสะดวกของศาลยุติธรรมที่มีมาตรฐานระดับสากล เป็นพันธกิจหนึ่งที่สำนักงานศาลยุติธรรมให้ความสำคัญและได้ดำเนินการมาโดยตลอดต่อเนื่องทุกปี โดยดำเนินการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่กลุ่มผู้บังคับใช้กฎหมายและกลุ่มผู้ปฏิบัติตามกฎหมาย รวมถึงบุคลากรหน่วยงานของรัฐและประชาชนทั่วไป เช่น โครงการเผยแพร่ความรู้ทางด้านกฎหมายและการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งเป็นการจัดการสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่มีการบังคับใช้ใหม่ให้แก่ข้าราชการตุลาการ ศาลยุติธรรมในพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โครงการศาลยุติธรรมเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน โครงการส่งเสริมการประสานงานความร่วมมือด้านการยุติธรรมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม โดยจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่ศาลยุติธรรมทั่วประเทศดำเนินการจัดประชุม/อบรม/สัมมนาให้ความรู้แก่บุคลากรในกระบวนการยุติธรรม ประชาชน นิสิตและนักศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ หน่วยงานในสังกัดสำนักงานศาลยุติธรรมยังได้ดำเนินการจัดโครงการเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมายให้แก่ประชาชนในพื้นที่ ด้วยวิธีการหลายรูปแบบ เช่น การจัดรายการวิทยุ การจัดทำหนังสือ วารสาร แผ่นพับ และเว็บไซต์

เป็นต้น ...

เป็นต้น ดังนั้น สำนักงานศาลยุติธรรมจึงเห็นด้วยกับข้อเสนอแนวทางการเผยแพร่กฎหมายเพื่อสร้าง
การรับรู้ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐของคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ที่ได้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายอริคม อินทุพุฒิ)

เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรม

สำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ๔๓๕

ส่วนประสานความร่วมมือทางกฎหมาย

โทร. ๐ ๒๕๑๒ ๘๕๐๖

โทรสาร ๐ ๒๕๔๑ ๒๒๖๒

สำเนาถูกต้อง

(เจ้าเอกชัยพล ภูตังลม)

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ